

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KOMPARACE SYMBOLIKY PRAVICOVÝCH EXTREMISTŮ
V ČESKÉ REPUBLICĚ A SPOLKOVÉ REPUBLICĚ NĚMECKO**

Autor práce: Petr Lohse

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Dr. Štefanu Danicsovi, Ph.D., a rovněž PhDr. Lence Rozboudové, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

LOHSE, P. *Komparace symboliky pravicových extremistů v České republice a Spolkové republice Německo: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. 2015. 65 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: Hnutí, pravicový extremismus, radikalismus, symbol, symbolika, nacismus, neonacismus, nacionalismus, trestní řízení.

Práce pojednává o významu symboliky, kterou používají pravicový extremisté v České republice a Spolkové republice Německo. Přehledným způsobem vymezuje základní symboliku používanou pravicovými extremisty. Popisuje význam symbolu pro lidstvo v obecném významu s návazností na pravicový extremismus v obou zemích. Vysvětluje význam používané symboliky, kterou se pravicoví extremisté mezi sebou profilují. Zároveň vysvětluje důvody, z jakých se extremisté uchylují k symbolice, která je má ochránit před možnými právními postihy. V tomto ohledu je potom různě symbolika posuzována ze strany Policie České republiky a ze strany soudů. Práce se zabývá odlišností metod posuzování trestnosti extremistické symboliky v České republice a Spolkové republice Německo a jejich vzájemnému srovnání. Závěr práce je zaměřen na porovnání názorů dotazovaných osob na danou problematiku, a možné řešení tohoto problému v rámci represe, ale především, navržení řešení nejrůznějších metodických opatření.

ABSTRACT

LOHSE, P. *Comparasion of the Symbolism of Right Wing Extremists in the Czech republic and Germany: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies. 2015. 65 p. Supervisor: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Key words: Movement, The right – wing extremism, Radicalism, Symbol, Symbolism, Nazism, Neo – Nazism, Nationalism, Criminal Law.

This bachelor deals with the importance of symbolism used by right-wing extremists in the Czech Republic and the Germany. Lucid manner the basic symbolism used by right-wing extremists. It describes the meaning of the symbol for humanity in general meaning in connection with right-wing extremism in both countries. Explains the importance of symbolism used by right-wing extremists among themselves profile. It also explains the reasons for which the extremists resort to symbolism, which has to protect against possible legal sanctions. In this respect, then variously symbolism assessed by the police and by the courts. The work deals with the differences in methods of assessing criminality extremist symbols in the Czech Republic and Germany and their comparison. Conclusion the work is focused on comparing the opinions of people questioned on the issue, and possible solutions to this problem in the context of repression, but above all, propose solutions to the various methodological measures.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 VÝZNAM SYMBOLU, SYMBOLIKY	11
2.1 Vysvětlení pojmů	11
2.2 Historie	12
2.3 Příčiny používání symboliky extremisty.....	13
2.4 Symbolika pravicových extremistických hnutí.....	14
2.5 Současné trendy v symbolice ultrapravicových hnutí.....	20
3 POSUZOVÁNÍ TRESTNOSTI SYMBOLIKY PRAVICOVÝCH EXTREMISTŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ A SPOLKOVÉ REPUBLICĚ NĚMECKO	24
3.1 Česká republika.....	24
3.1.1 Trestně právní aspekty symboliky v ČR	29
3.2 Spolková republika Německo	37
3.2.1 Trestně právní aspekty symboliky v SRN.....	41
4 DOTAZNÍKOVÁ ŠETŘENÍ U P ČR	49
4.1 Cíl a metodika dotazníkového šetření	49
4.2 Výběr výzkumné metody	49
4.3 Charakteristika výzkumného souboru.....	50
4.4 Vlastní průběh šetření	50
4.5 Stanovení hypotéz	50
4.6 Analýza získaných dat.....	51
4.6.1 Statistické otázky	51
4.6.2 Ověření hypotéz	52
4.7 Vyhodnocení a interpretace výzkumného šetření	53
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59
SEZNAM PŘÍLOH	65
PŘÍLOHY	66

Úvod

Po listopadu 1989 došlo v naší společnosti k společenské změně, která měla za důsledek, že se naše společnost začala proměňovat. Naše republika se pozvolna začala měnit v demokratickou společnost, a to s pozitivními vlivy, tak samozřejmě s jevy negativními. Tato změna byla doprovázena určitou nejistotou a masivní proměnou v sociální oblasti. Občané si museli zvykat na nová pravidla pracovního trhu, na nezaměstnanost, příchod imigrantů a na politiku státu prosazující principy otevřené společnosti. Obyvatelé si museli zvyknout na prosazování principů otevřené společnosti, spojené samozřejmě s negativními vlivy. V souvislosti s těmito negativními vlivy, začalo docházet k nárůstu různých protestních hnutí a s tím související vzestup extremismu a radikalismu u části společnosti.

Extremismus je fenoménem současné společnosti, kdy se určitá část společnosti přiklání k radikálním až extrémním postojům. Obecně je extremismus vnímán společností jako něco nenormálního, neslušného, či nebezpečného. Toto vnímání je však ryze subjektivní, tzn., že panují ve společnosti hluboké rozpory v otázce, co je a není extremismus. Lze konstatovat, že extremismus je však fenoménem právě demokratické společnosti, která zpravidla nemá dostatek účinných mechanismů, kterým by jej potlačila. Je otázka, zda, kdyby tyto mechanismy měla, nejednalo by se o styl řízení státu, který by se přibližoval k diktatuře. Je tedy zřejmé, že každá demokratická společnost se s projevy extremismu potýká a potýkat bude. Je tedy nutné nalézt jednoznačný systém, nebo mechanismus, kterým lze extremismus identifikovat a následně prokázat společenskou škodlivost.

Nebezpečnost extremismu je viditelný zejména v době špatných politických, ekonomických, či obecně společenských podmínek. Může se jednat o zvýšenou kriminalitu, nezaměstnanost, malý ekonomický růst státu. Zejména v době, kdy dochází ke snížení prestiže státního aparátu. V této době obvykle dochází k situacím, kdy společnost hledá jednoduchá a rychlá řešení. Dochází k situacím, kdy společnost začíná být k projevům extremismu lhostejná, nebo s ním dokonce sympatizuje. Extremismus se v této situaci začíná prolínat, či schovávat za principy politické svobody. S touto lhostejností dochází však ke sníženému prahu obecného vnímání společnosti směrem k extremistickým projevům, které již začínají napadat základní pilíře demokratické

společnosti, které jsou neslučitelná s hodnotami demokratického systému. S tímto je spojeno i nebezpečí, kdy samotný státní aparát začne reagovat na lhostejnost a nálady ve společnosti např. nedostatečnou represí, či prevencí proti těmto jevům. Toto nebezpečí je o to větší, kdy nejsou jednoznačně vymezeny pravidla a způsob potírání těchto jevů ze strany státu, tedy subjektu, který má své občany chránit a vymezovat pravidla. Poté, kdy sám subjekt, který určuje pravidla, není schopen reagovat na tyto negativní jevy, z důvodu určité liberálnosti a nejednoznačnosti, toto nebezpečí stoupá i v době relativního celospolečenského blaha.

Po celém světě, naší republiku nevyjímaje existuje mnoho nejrůznějších extremistických skupin, hnutí. Pro laickou veřejnost, a často i pro veřejnost odbornou je v současném systému určit, kdo je extremistou, a kdo není. Při současném vnímání jsou hranice mezi extremismem, radikalismem a normalitou velmi široká. Z tohoto důvodu je skoro nutností, aby existovaly určité mechanismy, způsoby, jak detekovat a identifikovat společenskou škodlivost těchto jevů. Hranice, které jednoznačně určují nebezpečnost těchto aktivit a postojů. A to i v případě, kdy se tyto hnutí a skupiny schovají za cokoliv. Tolerancí těchto kamuflovaných uskupení, či spolků, společnost poskytuje určitou šanci na jejich úspěch. Spor tedy tkví v tom, jaká ideologie je a bude společností přijímána jako legitimní, což se samozřejmě bude odrážet a odráží v práci orgánů činných v trestním řízení. Je tedy otázka jakým způsobem nastavit pravidla pro potírání, identifikaci, tohoto negativního společenského jevu.

Téma a zaměření bakalářské práce bylo vybráno zejména z důvodu odlišnosti posuzování projevů extremismu, a to zejména toho pravicového, laickou společností, tak orgány činnými v trestním řízení, či samotnými odborníky. Předmětem tohoto posuzování byla vybrána samotná symbolika, která je autorem vnímána jako základní aspekt projevu extremismu vůči společnosti. Cílem této práce je tedy určité porovnání přístupu k této problematice v České republice a Spolkové republice Německo. Jedná se o země, které v posuzování trestnosti, zejména symboliky pravicového extremismu, prosazují ve své podstatě poměrně odlišné koncepty. Sekundární motivací k volbě tohoto tématu pak byla ta skutečnost, že autor je zaměstnán u Policie České republiky, která přichází do styku s problematikou extremismu a samotným posuzováním trestnosti projevů extremismu velice často, proto si je autor vědom důležitosti tohoto tématu a nezbytnosti navržení řešení problémů, které s tímto tématem souvisí.

1 Cíle a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je vzájemné porovnání názorů dotazovaných osob na danou problematiku, tedy posouzení daných metod a způsobů v obou zemích. Navržení jednotného postupu při posuzování trestnosti symboliky pravicových extremistů v České republice (dále jen „ČR“).

První kapitola se zabývá vysvětlením významu symboliky, symbolů. Tato kapitola je rozčleněna na vysvětlení pojmů, obecnou historii v používání symbolů a symboliky, vysvětlení významu symboliky pro extremisty. Dále jsou v kapitole popsány nové trendy v symbolice používané pravicovými extremisty.

Druhá kapitola je zaměřena na současnou situaci v posuzování trestnosti symboliky u pravicových extremistů v ČR. V kapitole jsou popsány metody a způsoby posuzování trestností symboliky a zároveň trestně právní aspekty symboliky pravicových extremistů. Dále jsou zde uvedeny způsoby posuzování trestnosti extremistické symboliky ve Spolkové republice Německo (dále jen „SRN“). V kapitole jsou také uvedeny způsoby dokazování trestné činnosti spjaté s extremistickou symbolikou.

Třetí kapitola, která je zároveň praktickou částí bakalářské práce, se zabývá analýzou řešení problému při dokazování, či posuzování trestné činnosti spojenou se symbolikou pravicových extremistů, zejména v ČR. Součástí této kapitoly jsou navržená řešení nejrůznějších opatření spojených s trestnou činností v oblasti posuzování symboliky pravicových extremistů. Tato řešení by měla vést, alespoň k částečné eliminaci těchto negativních jevů.

Při zpracování bakalářské práce je vycházeno z odborné literatury, z materiálů dostupných z veřejné počítačové sítě Internet a z materiálů dostupných z vnitroresortní počítačové sítě Intranet. Jedná se o aktuální problematiku, o které existuje spousta materiálů a zdrojů. V bakalářské práci je rovněž vycházeno z dotazníkového šetření s několika lidmi. Jedná se o příslušníky Policie České republiky, specialisty na boj s extremismem. Jedná se o příslušníky, kteří se touto problematikou zabývají. Vzhledem ke specifičnosti dané problematiky nebylo zvoleno šetření mezi laickou veřejností.

K vyhodnocení takto získaných dat je využita metoda syntézy, ve které je spojováno více částí informací v jeden celek. Dále je využita metoda analýzy, ve které jsou složitější skutečnosti rozloženy v jednodušší, lépe pochopitelné tak, aby z nich vplynuly možné příčiny vzniku negativních jevů. To vše je provedeno za účelem naplnění cíle bakalářské práce, tedy vzájemného porovnání názorů dotazovaných osob na problematiku posuzování trestnosti symboliky pravicových extremistů, dále navržení opatření, či způsobů, vedoucí alespoň k částečné eliminaci negativních jevů při dokazování, či posuzování trestné činnosti spjaté s extremistickou symbolikou.

2 Význam symbolu, symboliky

2.1 Vysvětlení pojmů

Symbol

Slovo symbol je v češtině používáno v několika významech. Dle Ottova slovníku naučného se jedná o mluvené nebo obvyklé znamení, nebo značku pro nějaký předmět. Z uvedeného vyplývá, že se tedy může jednat o písmena abecedy, matematická znaménka, chemická, fyzikální, či další značky, které se svým používáním vyvinuly jako zkratky. Jedná se tedy o konkrétní označení určitého stavu, označení abstraktního pojmu, ve většině případů se jedná o zkrácené nebo obrazné vyjádření určitého jevu. Zjednodušeně lze symbol chápat jako znak, který má širší význam než jeho vyobrazení.¹

Symbolem tedy může být pojem, gesto, děj. Může se jednat o barvu, pokřik, či geometrický tvar. Může se také jednat o obrazce vytvořené samotnou přírodou, které v tomto případě mají zástupnou funkci, např. lípa jako národní symbol. Z tohoto hlediska lze uvést, že symboly se objevují v mnoha oblastech lidské činnosti, jako zkrácené formy určitého sdělení.²

Symbolem tedy jde chápat cosi, co v mysli podle podobnosti nebo zvyku spojujeme s něčím jiným. Některé objekty mají pouze jediný význam, ten který vyobrazují, u jiných je jejich význam abstraktnější. Tzn., že se jedná pouze o jednu vrstvu celkového smyslu objektu. Zejména v dnešní době je využívání symbolů rozšířené mnohem více, než kdy jindy. Symbol je využíván při marketingu, každá firma, politická strana, nebo obchodní značka, která soutěží o přízeň, k tomuto využívá symbolů. Některé symboly jsou však určeny stejně jako šifry jen pro oči určitých lidí.³

Symbolika

Slovo symbolika je nauka o vzniku, tvorbě a významu symbolů. Tato nauka se zabývá i jejich nošením a užíváním. Symbolika je rozdělena do několika kategorií, kdy

---

¹ CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno: Armex Publishing, 2005, s. 18.

²MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MV, Odbor bezpečnostní politiky. 2005, s. 3.

³KENNER, T. A. *Symboly a jejich skrytý význam: záhadný smysl a zapomenutý původ znamení a symbolů v moderním světě*. Praha, Metafora, 2007, s. 8.

základní rozdělení symboliky je na grafickou a symboliku barev. Zejména symbolika barev má pro pravicově extremistická hnutí zvláštní význam.⁴

Symbolika definována jako: „*Používání znamení k označení nebo sdělení, symbolistika, symbolizování*“⁵, v dostupné literatuře v souvislosti s extremismem se pak jedná o definici: „*Symbolika jako jeden z druhů extremistických projevů je používána v nejrůznějších formách, z nichž nejčastější jsou odznaky, nášivky, části oděvů s tištěnými znaky jako trička, čepice, ale i tetování či nápisy na holém těle*“⁶

2.2 Historie

Původ symbolu lze spatřovat v historickém dávnověku. Většina symbolů je převzata z řecké, či římské mytologie. Zejména při použití božstva, které každé mělo svůj symbol, a který se dochoval dodnes. Velké množství symbolů pochází z doby křesťanství. Nejznámějším symbolem křesťanství je symbol kříže, nebo půlměsíc, který je symbolem mohamedánství.⁷ Některé z nejběžnějších křesťanských symbolů jsou zároveň těmi nejstaršími. Jedná se o symboly pocházející z 1. století n. l., tedy z doby, kdy křesťané byli za svou víru pronásledováni a tyto tajné symboly ryli nebo kreslili na stěny.⁸

„*Člověk přirozeně tíhne k vytváření symbolů, nevědomě převádí objekty nebo formy ve znaky a používá je jak v náboženství, tak ve výtvarném umění*“⁹ Lidé pravděpodobně vždy vytvářeli symboly svého okolí, počínaje symboly „lovecké magie“, z nichž se později vyvinuly symboly posvátné, identity a nakonec celý systém symbolů používaných v běžném životě. S rozvojem různých společenství byla symbolika a s ní spjaté symboly více využívány k vyjádření sociální identity. Symboly začaly sloužit jako určení kolektivní identity, např. symboly pro určitý kmen, nebo skupinu. Později určité symboly začaly být používány pro označení nejvyšší společenské autority. Tímto začaly být vyhrazeny panovníkům apod. Symboly taktéž

---

⁴ tamtéž.

⁵ ABZ.cz. *Slovník cizích slov*. [online]. 2014. [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW:< <http://www.slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovník/pismo/S/stranka/126>>.

⁶ KALAMÁR, Š., SVOBODA, I., SUNARDI, T., VOPRŠÁL, P. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Ostrava, Key publishing, 2011, s. 42.

⁷ CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno, Armex Publishing, 2005, s. 18.

⁸ GIBSON, C. *Symboly a jejich významy: klíč k výkladu motivů a znaků v umění*. Praha, Slovart, 2010, s. 196.

⁹ GIBSON, C. *Symboly a jejich významy: klíč k výkladu motivů a znaků v umění*. Praha, Slovart, 2010, s. 8.

začaly sloužit ke komunikaci, v tomto případě lze uvést např. starověké egyptské hieroglyfy, které zpočátku používaly zejména obrazové znaky.¹⁰

Lze tedy uvést, že symboly a symbolika jsou staré jako lidstvo samo. Od prvopočátku se lidé o symboly zajímali a používaly je k vyjádření svých pocitů, myšlenek, ideálů. Tyto ideály nebo myšlenky vyjadřovaly skupiny lidí i jednotlivci, který jim vkládal konkrétní význam, někdy z různých důvodů skrytý význam nebo obsah. Tyto skupiny, či jednotlivci se podle těchto symbolů dokázaly identifikovat.¹¹

2.3 Příčiny používání symboliky extremisty

Obecně se jedinci k symbolice upínají zejména v situacích osobních krizí, pokud se chtějí vyhnout úzkosti, strachu i samotného bytí. K symbolům tyto lidé utíkají pod vlivem zkratkovitého jednání, avšak přílišné upínání k symbolům potlačuje racionalitu v uvažování. Poté hrozí nebezpečí, že symbol se stane „modlou“, na kterou se osoby upínají a hledají vyřešení zdánlivě beznadějně situace. Poté se symbol může stát životním cílem, který nahrazuje reálno. Logickým výsledkem vlivu tohoto symbolismu na osobnost je samotná změna osobnosti. Poté přichází změna hodnotového žebříčku apod. Může dojít k situaci, kdy z neúspěšné osobnosti se vlivem symboliky stane osobnost úspěšná. To je typické zejména pro symboliku pravicového extremismu, jelikož v takové fázi se stává právě symbol to jediné, co je mu ve společnosti vzhledem k možnostem a postavení dostupné.¹²

Zejména pro extremisty mají symboly specifický význam, jelikož napomáhají upevnit jejich kolektivní identitu a vyjadřují mocenské ambice. Symbol se stává pro extremisty velmi důležitým pojítkem mezi těmi, kdo znají jeho význam a zároveň se jedná o vyjádření vlastního přesvědčení navenek.

Podle dr. Chmelíka dochází k používání, či návratu, k symbolice ve třech fázích. V první fázi se jedná právě o výše popisovaný jev. Kdy jedinec nebo skupina osob v době osobní krize se tyto osoby upínají ke zkratkovitému jednání, jednání, jež je jednoduché. V této fázi dochází vlastně k objevování samotného významu symbolu, či symboliky. Zjišťování informací o případném hnutí, či spolku. V druhé fázi dochází ke

---

¹⁰ GIBSON, C. *Symboly a jejich významy: klíč k výkladu motivů a znaků v umění*. Praha, Slovart, 2010, s. 14.

¹¹ CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno, Armex Publishing, 2005, s. 21.

¹² CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno, Armex Publishing, 2005, s. 22.

snaze, se do tohoto hnutí, které je představováno symbolem, integrovat. V této fázi se osoba začíná cítit, že je mezi sobě rovnými, začíná se společensky profilovat. Zejména v hnutích pravicového, či ultrapravicového extremismu, které se snaží o vojenské řízení „organizace“, dostává život jedince určitý řád a smysl. Třetí a nejbezpečnější fází je fáze, kdy jedinec vinu za svůj neúspěch svalí na jiného. Začíná hledat obětního beránka, který odčiní křivdy, které mu byly způsobeny. Na tomto principu funguje právě nenávist a zášť vůči jiné skupině.¹³

2.4 Symbolika pravicových extremistických hnutí

Od počátku své existence využívají zejména rasističtí pravicoví extremisté široké spektrum různých symbolů. Používáním těchto symbolů jsou sledovány hlavní čtyři cíle. Zaprvé napomáhá k jednotlivci identifikovat se s hnutím. Členům hnutí tak pomáhá k poznání svých sympatizantů, či členů na první pohled. Tato identifikace je pak důležitá zejména při pořádání utajovaných akcí, jako jsou koncerty White Power Music (ve volném překladu „hudba bílé síly“. Pro neonacisty se jedná o jeden z hlavních prostředků komunikace v podobě pořádání hudebních produkcí) a při další konspiraci. Zadruhé se jedná o vytvoření určité mystiky. V tomto případě se symbolika využívá k vyjádření určité myšlenky, ideje či odkazu. Členové se deklarují jako pokračovatelé těchto odkazů a nositelé jejich myšlenek. Vytváří se struktura symbolů, hnutí se posiluje, neboť sdílí myšlenku určenou pouze vybraným jednotlivcům. Zatřetí umožňuje používání zástupných symbolů vyjádřit právě myšlenku, či ideje ve formě rasistické, xenofobní a antisemitské myšlenky. Tento způsob však nemusí být navenek zcela rozpoznatelný, což je účel, jelikož nedochází ke stíhání za nošení, či propagaci takového symbolu. Začtvrté dochází zejména při verbálních projevech, skandování hesel, k posilování sounáležitosti jednotlivců s hnutím. Dochází k demonstraci síly a moci. Zejména v neonacistických hnutích dochází k užívání run, symboliky nacistického Německa, kryptogramů, symboliky barev či vlastních stylizovaných hesel a znaků.¹⁴

V rámci boje proti extremismu se na symboliku klade mimořádný význam. Symbolika je však jedním z vnějších znaků. To platí zejména pro případy, kdy se např.

---

¹³ CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno, Armex Publishing, 2005, s. 22 – 25.

¹⁴ BULLETIN. *O podobách pravicového extremismu (nejen) v České republice*. Člověk v tísni, číslo 4, Praha, 2008, s. 1.

na shromáždění pravicových extremistů symbolika nenachází. V žádném případě se nejedná o situaci, kterou lze hodnotit, že se zde extremismus nenachází. V boji proti extremismu je důležité znát extremistickou symboliku.¹⁵

„Symbolika je neonacisty využívána při grafické úpravě tištěných materiálů, CD bookletů, materiálů šířených po internetu a webových stránek. Grafická úprava textu nebo webových stránek zpravidla využívá stylizovaného písma a barevnosti. Běžně se autor článku podepisuje kryptogramem 88, resp. 88/14. Symbolika se také šíří v podobě nášivek, vlajek a transparentů. Širokou škálu symbolů je možné nalézt na oblečení určeném pro rasistické skinheads.“¹⁶

Symbolika barev

V symbolice pravicových hnutí, zejména těch neonacistických dominují tři barvy. Jedná se o černou, bílou a červenou (někdy nazýván jako tzv. trojakord).

Tato kombinace barev vychází ze symbolů typických pro fašistické diktatury, zejména tak pro nacistické Německo (kombinaci barev prohlásil za národní barvy Adolf Hitler). Bílá barva je symbolem čistoty, jistoty a nevinnosti. Pro tyto hnutí tato kombinace značí čistotu rasy nebo národa. Rudá, nebo červená barva je symbolem prolité krve. Jedná se o symbol sounáležitosti, nebo také někdy revoluce. Černá barva je obecně užívána pro vyjádření smutku, smrti, nouze. Pro neonacistické hnutí je symbolem boje proti všem s rozdílnou barvou pleti (jako elitní barvu ji přejali i nacisté, zejména ve vyznění uniforem Hitlerovy mládeže, používala se však i u jednotek Schutzstaffel, dále jen „SS“). Dále má černá barva na vlajkách a transparentech provokovat ultralevicové anarchisty, kteří si černou barvu zvolili jako barvu dominantní.¹⁷

Dále touto kombinací soudobí neonacisté vyjadřují odporu k soudobému demokratickému systému. Historicky se jedná o barvy převzaté ze symboliky tzv. Bismarckovy říše z let 1871 – 1918. (Příloha č. I).

Významnou barvou pro současné pravicové extremisty, zejména neonacisty je

---

¹⁵ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha, Ministerstvo obrany České republiky, 2011, s. 37.

¹⁶ BULLETIN. *O podobách pravicového extremismu (nejen) v České republice*, Člověk v tísni, číslo 4, Praha, 2008, s. 2.

¹⁷ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MV, Odbor bezpečnostní politiky, 2005, s. 17.

hnědá barva. V některé literatuře je nacismus označován za „hnědý“ fenomén. Obecně jsou známy tzv. „hnědé košile“ z doby nacistického Německa.¹⁸ (Příloha č. I)

Symbolika čísel

Lidé podvědomě dokážou přiřazovat základní významy nejenom barvám, nýbrž také číslům, v případě čísel však tato počínání vychází z předpokladů, které tvoří základ našich jazyků a kultury. Naše mysl je utvořena tak, aby myslela určitým způsobem, tím jak dospíváme, dokážeme více vstřebávat jednotlivé vrstvy významu. Tento význam se však může lišit u jednotlivých národů a v jednotlivých kulturách.¹⁹

Zejména neonacisté si vytvořili několik základních číselných akronymů. Jelikož u tohoto hnutí jedná zejména o vyznání idejí nacismu, potažmo vyznání ideálů Adolfa Hitlera, jedná se vždy o číselné symboly podle pořadí písmen v anglické abecedě. Toto pořadí záměrně odkazuje k historickým osobnostem, událostem nebo pozdravům. V současnosti se však objevují i různé náhražky, které jsou známy pouze těm, kteří je užívají. Jelikož dochází k perzekuci za tyto symboly, dochází též ke skrývání ve formě „zesměšnění“ těchto akronymů, význam však zůstává stejný. Typickým příkladem je tak spojení číselného kódu ve formě 18 (vyjadřuje první a osmé písmeno abecedy, tedy písmeno „A“ a „H“ a jsou kryptogramem iniciálu Adolfa Hitlera), 88, 14 (vyjadřuje tzv. 14 slov anglické věty: „We must secure the existence of our people and future for white children“. Autorem je David Lane, odsouzený za tuto proklamaci do vězení. V překladu se jedná o: „My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí“ apod.). (Příloha č. II)

Runová symbolika

Neonacistická hnutí často využívají starogermánských run. Runové symboliky bylo využíváno zejména u fašismu. Runová symbolika ať už přímo, či skrytě symbolizuje nadřazenost germánské rasy. Jak již bylo uvedeno v úvodních kapitolách, runová symbolika se vztahuje zejména ke keltské, či severské kultuře. Runové písmo je spojováno se severskou mytologií. Runovým písmem jsou často psány nápisy, či

---

¹⁸ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MV, Odbor bezpečnostní politiky, 2005, s. 16.

¹⁹ PANNACZ.com. *Esoterika a duchovno*. [online]. 2014. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.panacz.com/esoterika-kurz.2/cisla-vyznam-a-symboly.225.html>>.

tetování v neonacistickém spektru.²⁰ Snad nejznámějším runovým znakem je tzv. Hakenkreuz, neboli svastika, hákový kříž. Původně se jednal o pohanský znak boha Hora, jednalo se o boha hromu. Další známé využití nacházíme v hinduistické kultuře, kde však ramena směřují doleva. V 19. století byla svastika přijímána za symbol nacionalismu. Poté začal být hákový kříž používán německými a rakouskými okultistickými spolky, z nichž nejznámější je Thule (společenství Thule svastiku používala na pozadí meče, samotná svastika měla zaoblená ramena). Hákový kříž byl následně zvolen jako symbol nacistického Německa. Soudobí neonacisté se snaží použití hákového kříže často odůvodnit vazbou mimo sféru nacismu.²¹

Další významnou runou v neonacistickém prostředí je tzv. Sig – Rune. Dle některých pramenů měla spojitost se starými Germány, a to jako symbol slunce. Následně byla interpretována jako symbol „vítězství a síly“. Nejznámějším spojením je však zobrazení dvou Sig – Run vedle sebe, jako znak jednotek SS (jednotky vznikly v roce 1925 jako elitní ochranná skupina vedení Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei, dále jen „NSDAP“).²²

Významné využití runové symboliky je spatřováno v užití tzv. Sonnenradu, neboli slunečního kruhu. Jedná se o svastiku slunečního kola, která symbolizovala opět slunce, zejména v nordických dobách. Později se stejně jako Hakenkreuz stal symbolem nacismu.²³ (Příloha č. III)

Symbolika křížů

Znamení kříže nebo křížů můžeme považovat za jeden z nejstarších symbolů v dějinách lidstva. V minulosti měl samotný kříž význam zejména v náboženství. Nejznámější význam má kříž v křesťanství v podobě, tzv. Latinského kříže. Jeho tvar má evokovat kříž, na kterém byl umučen Kristus, a je dodnes hlavním symbolem tohoto náboženství. V současné době má kříž také poněkud odlišný význam, a to nespravedlivě vykonaného trestu, přijatého jako boží vůle.

---

²⁰ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha, Ministerstvo obrany České republiky, 2011, s. 40.

²¹ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MV, Odbor bezpečnostní politiky, 2005, s. 22 – 23.

²² MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MV, Odbor bezpečnostní politiky, 2005, s. 24 – 25.

²³ CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno, Armex Publishing, 2005, s. 26.

Zejména dvacáté století se zapsalo do dějin lidstva jako století typické pro zneužívání kříže. Do této kategorie se může opět zařadit zneužití buddhistické svastiky jako Hakenkreuze německými nacisty. Použití Hakenkreuze němečtí nacisté přisoudili tomuto symbolu nejednoznačný, několika smyslný obsah, který lze vykládat podle situace, v jaké je použit. Za typickou náhražku svastiky lze v současnosti považovat keltský kříž.²⁴

Jak již bylo uvedeno, tak symbolika používaná současnými neonacisty, či hnutími založenými na myšlence rasismu, má právě evokovat několik, zvláště nejasných významů. Nejinak je to i u keltského kříže. Primárně nelze tento symbol považovat za rasistický, historicky má několik zejména náboženských významů. Jedná se o symboliku, která byla až ve dvacátém století zneužita různými nacionalistickými a ultrapravicovými organizacemi. V současnosti lze keltský kříž spatřit v pařátech nacistické orlice, což je typickým příkladem nahrazení zkompromitované svastiky. V tomto případě znázorňuje nordickou a árijskou jednotu. (Příloha č. III)

Emblémová symbolika

Emblémovou symboliku lze zařadit mezi tzv. „tepnu“ heraldiky. Heraldika historicky vzešla z touhy šlechty vyjádřit ctnost, půvab, ukázat své příbuzenské vztahy a poskytnout snadnou identifikaci. Typickým a známým příkladem může být šlechtický erb, který sloužil jako identifikace a odznak hodnosti. Mohl být také složitým vyjádřením osobních kvalit a rodové historie, kde každá podrobnost měla svůj význam.²⁵

Použití emblému či symbolu není omezen jen na nejvyšší vrstvy, použití emblému může reprezentovat kohokoliv. Použitím např. pouhé pokrývky hlavy, ať už šaškovské čepice, či královské koruny, může o nositeli mnohé vypovídat. Spojení emblému, či heraldiky je zřejmě patrné i v nošení uniform. Nošení uniformy je typickým výrazem anonymity, kdy se člověk stává částí určité skupiny. O samotném nositeli je zřejmé pouze to, že je členem skupiny. Může se jednat o uniformy, které

---

²⁴ CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno, Armex Publishing, 2005, s. 29.

²⁵ KENNER, T. A. *Symboly a jejich skrytý význam: záhadný smysl a zapomenutý původ znamení a symbolů v moderním světě*. Metafora, Praha, 2007, s. 85.

vyjadřují určitý podnikový image, může se však jednat o uniformy, které mají za cíl navodit pocit strachu, hrůzy apod.²⁶

K používání emblému se taktéž přiklonila i různá ultrapravicová a nacionalistická hnutí ve dvacátém století. Zejména jsou známé emblémy divizí Waffen SS. Pro tyto emblémy je typické, že čerpají jednak z runového písma, tak i z heraldiky. V ultrapravicových hnutích jsou používány zejména emblémy divizí SS, které znázorňují symbol klíče, někdy ve spojení dalších symbolů, jako svastiky, runového písma, zaťaté pěsti apod.²⁷ (Příloha č. IV)

„Symboly divizí zbraní SS jsou v neonacistickém spektru mimořádně populární, protože tyto divize jsou chápány jako nacistická elita a následováním vhodný vzor. U některých emblémů divizí zahraničních dobrovolníků je třeba mít na paměti, že do nich byla vlečena tradiční národní symbolika určitých národů.“²⁸

Verbální a personifikovaná symbolika

Neonacisté a nacionalisté užívají řadu sloganů. Některé z nich jsou zjevně rasistické, jiné jsou používány symbolicky. Hesla jsou v podobě nášivek či potisků nošena jako vnější označení příslušnosti k určité neonacistické skupině nebo jako vyjádření sympatií s ideologií nacismu a fašismu. Jednotlivá zástupná hesla jsou připojována za tištěná nebo internetem šířená prohlášení. Běžně jsou hesla skandována na demonstracích neonacistických organizací nebo na koncertech White Power Music. Koncem 90. let byla díky státní represi otevřeně rasistická a nacistická hesla vystředána symbolickými slogany a zkratkami Odkazem na přední postavy nacismu, fašismu, neonacismu nebo White Power hudební scény dochází k personifikaci jednotlivých sloganů, nejčastěji se jedná o jména Rudolfa Hesse, Iana Stuarta, Vlastimila Pechance.²⁹

Zvláště neonacisté se hlásí různými hesly a vytvářením různých konceptů k úsilí uchopení moci a zneškodnění svých nepřátel. Tato hesla mají evokovat v neonacistické scéně vyjádření síly a moci, mají symbolický význam a přispívají k vytvoření společné identity.

---

²⁶ GIBSON, C. *Symboly a jejich významy: klíč k výkladu motivů a znaků v umění*, Praha, Slovart, 2010, s. 36.

²⁷ CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno, Armex Publishing, 2005, s. 35.

²⁸ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha, Ministerstvo obrany České republiky, 2011, s. 41.

²⁹ BULLETIN. *O podobách pravicového extremismu (nejen) v České republice*. Člověk v tísni, číslo 4, Praha, 2008, s. 2.

Co se týče verbální symboliky, tak je ve většině případů vyjádřena v podobě různých hesel a zkratk. Jedná se např. „Meine Uhre Heisst Treue“ („Má čest je věrnost“). Jedná se o heslo jednotek SS, „Deutschland Erwache“ („Německo probud se!“ heslo jednotek SS, SA). Co se týče zkratk, tak se jedná o zkratku RAHOWA („Racial Holly War“, „rasová svatá válka“), ZOG („Zionist occupation goverment“ židovská okupační vláda“). Dále se jedná o výše popisované koncepty neonacistů, které jsou taktéž vyjádřeny v podobě zkratk jako např. WP („White Power“, „Bílá Síla“, jedná se o koncept tzv. třetí cesty. Naznačuje nadřazenost bílé rasy), RAC (Rock Against Communism“ „Rockem proti komunismu“, jedná se koncept, který založil Ian Stuart Donaldson - zakladatel Blood and Honour a lídr neonacistické skupiny Skrewdriver). (Příloha č. V)

2.5 Současné trendy v symbolice ultrapravicových hnutí

České neonacistické hnutí je v české republice součástí extremistického spektra. Toto spektrum se v současné době váže zejména na mladou generaci. Hnutí se od počátku devadesátých let posunul od image skinhead do moderního pojetí. Najde se však několik jedinců, kteří tuto image nedokážou opustit a stále udržují stejnou módu. Hnutí se posunulo ke konceptu svobodných a autonomních nacionalistů. Tento koncept vychází z pojetí boje ultrapravice se zapojením širokých vrstev obyvatelstva, v kontextu tzv. „odporu bez vůdce“ („Leaderless resistance“). Jedná se o koncept boje tzv. osamělých vlků, který vychází z předpokladu, že tito individua, nebo velmi malé, špatně definovatelné skupiny provádějí akty protistátního násilí.

S touto změnou samozřejmě souvisí, že jsou propagovány nové koncepty, jako italský neonacistický koncept Casapound (představuje nový italský neofašistický koncept, který navazuje na snahu neonacistického a neofašistického hnutí o vstup do veřejného prostoru a získání široké podpory u veřejnosti). V minulém období se objevila i např. specifická taneční forma Hardbass. Hardbass spočívá v divokém skupinovém tanci na převážně ruský zpívanou elektronickou hudbu.³⁰

Moderní technologie a komunikační prostředky umožňují neonacistické scéně účinně šířit svoji propagandu a oslovit velké množství lidí. Youtube.com slouží jako oblíbený propagační kanál pro prezentaci videí. Jednotlivé buňky a organizace na tento server umisťují mobilizační videa a videopozvánky na veřejné akce. Specifickým

---

³⁰ VEGRICHTOVÁ, B. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2013, s. 288 – 290.

případem je využívání sociálních sítí jako Facebook. Tento fenomén umožňuje neonacistickému hnutí vytvářet hustou internetovou síť překračující státní hranice a posilňovat společnou identitu jeho členů.³¹

Koncem roku 2012 došlo Službou kriminální policie a Vyšetřování v Mostě ve spolupráci s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu, k realizaci případu dvou osob, provozovatelů internetového e - shopu, na kterém nabízeli oblečení a předměty odkazující na neonacistické organizace, symboly nacismu, rasismu a xenofobie.³²

Na zajištěných věcech je zřejmé, že dochází k výskytu nové či modifikované symboliky, která slouží k propagaci či šíření nacistické ideologie, neonacistických hnutí, anebo jejich dílčích aspektů či cílů, jako rasismus, xenofobie, případně nenávisť a násilí vůči konkrétním skupinám osob na základě jejich odlišné etnické či rasové příslušnosti, resp. politických a náboženských přesvědčení.

Ve všech zaznamenaných případech se jedná o symboliku, která využívá jak historických, tak současných motivů (hesel, obrazů) nacistického, resp. neonacistického hnutí. Jejich podstatným rysem je snaha záměrného „ukrytí“ konkrétních symbolů, které bývají modifikovány o doplňující symboliku, případně takovou, u které je možný i alternativní, zpravidla nezávadový výklad jejího obsahu. Rovněž jsou využívány takové náměty, které samy o sobě nejsou závadové, např. silueta postavy v německé uniformě, doplněním o další motivy, např. nápisy či barevnou symboliku, je lze v celkovém kontextu považovat za motivy propagující nacistickou ideologii. Z dlouhodobého vývoje v rámci neonacistické scény je rovněž příznačný výskyt zástupné symboliky celého hnutí. Jedná se o typickou modifikovanou symboliku, u které na první pohled není zřejmá její návaznost na nacistické, či neonacistické hnutí. Jedná se o přechod na alternativní výklad, který má navodit nezávadnost symboliky a jejího obsahu pro širší veřejnost.

Motiv Deutsche Soldaten

Motiv zkřížených granátů a uprostřed umístěné siluety hlavy vojáka, se zjevně záměrným barevným provedením tzv. trojakordu, tedy červené, černé a bílé. Na pozadí je dále znázorněn motiv připomínající říšskou orlici. Pod motivem vojáka je umístěn symbol železného kříže. Vyobrazení je doplněno textem: „*Tot doch unvergessen*

---

³¹ MAREŠ, M., et al. *České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy)*. Analýza pro Ministerstvo vnitra ČR. Brno: 2011, s. 21 – 24.

³² Spisový materiál Policie ČR. Územní odbor Most, 1. Oddělení obecné kriminality, vedený pod Č. j. KRPU-xxxx/TČ-2011-040871.

Deutsche helden/Němečtí mrtví, ale nezapomenutelní hrdinové“. Motiv představuje jednoznačně modifikaci symboliky nepřímo svým významem odkazující na nacistické Německo a jeho ideologii. Kontextuálně vyobrazení zjevně odkazuje právě na téma 2. světové války, kdy lze uvést, že barevné schéma tzv. trojakordu bylo oficiálním znakem říšského Německa v letech 1871 – 1945. V tomto kontextu se objevilo i jako ustálené barevné schéma nacistické strany Německa NSDAP a z těchto důvodů bylo po 2. světové válce nahrazeno dosud využívaným žluto-černo-červená. V současné neonacistické scéně je barevné schéma trojakordu využíváno i jako neoficiální znak neonacistické organizace Národní odpor/Nationaler Widerstand. Zkřížené granáty mohou mj. odkazovat na znak divize SS Dirlewanger.³³ (Příloha č. VI)

Motiv Kradstaffel Germania

Motiv obsahuje na přední straně nápis „Kradstaffel Germania“ a dále motiv železného kříže s vyobrazením číslovky „88er/88-tý“, na zádech je pak číslovka nahrazena siluetou vojáka, dle uniformy a vybavení zjevně náležejícího k německé branné moci. Ústředním motivem trika je v rámci neonacistické scény tzv. trojakordové barevné vyobrazení. Vyobrazená číslovka „88“ pak zcela zjevně odkazuje na známý kryptogram „88“, tedy „Heil Hitler“.³⁴ (Příloha č. VI)

Motiv Agrese 95 a Blood and Honour

Motiv je tvořen nápisy „Hate'n'roll“, „Agrese 95“, „Eine tschechische Legende“, „198“ na přední straně, dále „Einmal werden Sie Froh, dass wir nur music gemacht haben!!!“ a opět „198“. Triko je vytvořeno v tradičních barvách černo-červeno-bílé, inspirovaných tzv. trojakordem (Schwarz-Weiss-Rot), který odkazuje na německý nacionalismus a toto barevné provedení se v době nacistického Německa promítlo i do oficiálních znaků.

Nápis „Agrese 95“, název kapely, je dosazen do všeobecně známého grafického ztvárnění loga organizace Blood and Honour, kdy název kapely nahrazuje název organizace. Tímto způsobem je zjevně symbolizován vztah kapely a organizace a zároveň je na tuto organizaci odkazováno, resp. dochází k její propagaci. Podobný motiv je zřejmý i u možného významu číslovky 198, který záměrně nepřímo (podobně

---

³³ Spisový materiál Policie ČR. Územní odbor Most, 1. Oddělení obecné kriminality, vedený pod Č. j. KRPU-xxxx/TČ-2011-040871.

³⁴ tamtéž

jako vyobrazení názvu kapely na organizaci Blood and Honour) odkazuje na známý numerický kryptogram „18“, kde 1=A a 8=H odkazující na iniciály Adolfa Hitlera. V jistém smyslu se zjevně jedná i o kryptonumerické ztvárnění názvu kapely Agrese 95 jako „195“, právě v kombinaci s výše uvedeným numerickým symbolem „18“.

Nápis „Hate'n'Roll“, v překladu „nenávid' a val“, odkazuje na jeden z hlavních principů organizace Blood and Honour, kterým je nenávisť a násilí proti skupinám obyvatel, vymezeným na základě jejich ideologického, politického, rasového, etnického či náboženského původu a příslušnosti. V celkovém kontextu symboliky a motivu na triku pak nápis na zádech, volně přeložitelný jako „*Jednou budete rádi, že jsme dělali jenom muziku*“, představuje právě určité poselství či vzkaz pro příslušníky „nenáviděných“ skupin obyvatel, opět s uvedením kryptogramu ve spodní části.³⁵ (Příloha č. VI)

Motiv Bound for Glory

Motiv odkazuje na známou kapelu žánru White Power Music Bound for Glory. Příznačné je opět její grafické zpracování v tzv. trojakordovém barevném schématu. V rámci odkazu na kapelu je v grafickém motivu znázorněn symbol tzv. Vlčího háku, Wolfsangel, užívaného ve znaku paramilitárních a záškodnických jednotek SS Werwolf, které měly být aktivovány v případě obsazení Německa spojeneckými vojsky.³⁶ (Příloha č. VI)

Motiv Widerstand

Motiv obsahuje text „*Kampf der System – Widerstand/Bojůj proti systému – Odpor*“, doplněný motivem lebky se zjevně vojenskou čepicí a křížem ve znaku. Ve spodní části je pak znázorněn motiv orlice v letu, nápadně připomínající znak Luftwaffe a padající bomby. Motiv svým obsahem v celkovém kontextu nepochybně odkazuje na ústřední myšlenku neonacistické organizace Národní odpor, čímž je boj proti systému, ve smyslu demokratického státního zřízení.³⁷ (Příloha č. VI)

---

³⁵ Spisový materiál Policie ČR. Územní odbor Most, 1. Oddělení obecné kriminality, vedený pod Č. j. KRPU-xxxx/TČ-2011-040871.

³⁶ tamtéž

³⁷ tamtéž

3 Posuzování trestnosti symboliky pravicových extremistů v České republice a Spolkové republice Německo

3.1 Česká republika

Pojem extremismus není dílem moderní doby, jak by se někomu mohlo zdát. Lze dokonce říci, že tento pojem je starý jako samo lidstvo. Vznik tohoto slova lze zařadit do období vzniku samotných politických stran. Obecně lze říci, že jeho častější užívání sledujeme od třicátých let 20. století, popularitu si však získal v šedesátých a sedmdesátých letech 20. století, kdy se těšil zájmu politické sociologie. V anglosaské literatuře je slovo extremismus doloženo již v roce 1865. Toto slovo označovalo obecnou vlastnost nebo také stav být extrémní.³⁸ Jsou jím někdy označovány „nenormální“, „neslušné“ a „nebezpečné“ činnosti. Extremismus není přesně definovaný pojem, jedná se o pojem, který je poznamenán profesním zaměřením autorů, avšak žádná z řady vymezení obsahu tohoto pojmu není přesná a obecně uplatnitelná. Pojem extremismus je v ČR pojmem úředním, tzn., že se používá v úředních dokumentech i pro označení některých státních složek, včetně policejních protixtremistických pracovišť, nicméně není pojmem právním ve smyslu zakotvení v zákonných normách právního řádu ČR. Není tudíž ani pojmem používaným v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní zákoník) či v zákoně č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní řád).³⁹

Ministerstvo vnitra na svých internetových stránkách uvádí: „V právu není pojem extremismus nijak definován. Zejména v souvislosti s rasově motivovanou trestnou činností se můžeme setkat s pojmem extremistická trestná činnost nebo trestná činnost s extremistickým podtextem. Pod tímto pojmem Ministerstvo vnitra rozumí ty formy trestné činnosti, o nichž je důvod se domnívat, že byly extremistickými postoji motivovány nebo ovlivněny. Alternativně lze v řadě případů používat i pojmu kriminalita motivovaná rasovou, národnostní nebo jinou sociální nenávisť. Jde o jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu nebo přestupku a jeho

---

³⁸ KALAMÁR, Š., SVOBODA, I., SUNARDI, T., VOPRŠÁL, P. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Ostrava, Key publishing, 2011, s. 14,15.

³⁹ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MV, Odbor bezpečnostní politiky, 2005, s. 4.

*pohnutkou je apriorní nenávisť vyplývající z příslušnosti adresáta útoku k rase, národnosti, náboženství, třídě či jiné sociální skupině, přičemž specifickým typem zařaditelným do této kategorie kriminality jsou také útoky proti symbolům či představitelům existujícího společenského systému, jsou-li motivovaná apriorní nenávistí vůči němu.*⁴⁰ V roce 2008 došlo ke sjednocení pojmu extremismus, MV společně s Policií ČR používá jednotnou pracovní definici: „*Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.*“ Dále MV ČR specifikuje: „*extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko - ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií).*⁴¹

Po celém světě, naší zemi nevyjímaje existuje celá řada nejrůznějších skupin nebo hnutí s radikálními postoji nebo dokonce ideologiemi. V těchto hnutích ovšem není snadné se vyznat, natož určit kdo je extremistou, a kdo není. Hranice bývá často velmi tenká a nejasná. Tyto postoje lze obecně rozdělit do tří skupin. První skupina usiluje o realizaci velice ušlechtilých a humánních ideálů, avšak způsobem, který ve větším či menším měřítku porušuje zákon. Do této skupiny lze v řadě případů přiřadit různé zejména levicově zaměřené spolky na ochranu zvířat, přírody apod. Příslušníci druhé skupiny se pokoušejí své představy o fungování společnosti prosadit způsobem, který jim umožňuje platný právní řád. Snaží se tedy prosadit přijatelným způsobem prosadit nepřijatelné cíle. Jedná se o jednání, které bylo zřejmě zejména v období nacistického Německa, např. volební vítězství NSDAP v roce 1933. Třetí skupina je poněkud radikálnější. Jedná se o skupinu, která se snaží realizovat své cíle nepřijatelným způsobem, nelidským a protizákonným (např. teroristé). Co se týče třetí skupiny, tato bývá často i laickou společností nazývána za extremisty. Jejich protizákonná činnost je viditelná a nelze popřít. Ohledně první a druhé skupiny většinou ve společnosti panují rozpory. I když stoupenci první a druhé skupiny často přiznávají, že zákony porušují,

---

⁴⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Odbor bezpečnostní politiky. *Výroční zpráva o extremismu a koncepcí boje proti extremismu.* [online]. 2013. [cit. 2013-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>>.

⁴¹ tamtéž.

domnívají se, že jejich činnost extremistická není. Vyznačují se aktivitami, které se pohybují na „hraně“, někdy jsou označovány za radikály.⁴²

Nejtypičtějším formami pravicového extremismu nejen v České republice jsou rasismus, antisemitismus, nacionalismus se svými modifikacemi fašismus, neofašismus, nacismus a neonacismus.

Rasismus – jedná se o teorii, která předpokládá, že biologický a etnický původ určuje kulturní, mentální povahu populací. Ta se dále dělí na vyšší a nižší. Zdůrazňuje nadřazenost bílé rasy nad ostatními. Rasismus je základní myšlenkou pravicového extremismu, který vychází z ideologie zdůrazňující význam rasových znaků a rozdílů mezi rasami.⁴³

Antisemitismus – je specifickou formou rasové nenávisti zejména vůči Židům, včetně skutků, které z těchto postojů vyplývají. Pojem vznikl ze jména biblického národa Semitů. K Semitům se kromě Židů počítají i další národy, jako například Arabové. Antisemitismem se však obecně míní pouze protižidovské projevy.

Nacionalismus – podle tohoto politického směru je národ základní společenskou jednotkou. Jedná se o názor, že národ je přirozeným a jedině správným nositelem státní moci. Nacionalismus se staví nepřátelsky vůči jakémukoliv sblížení mezi národy a ze své podstaty může vést až k rasové nenávisti a xenofobii. Podstatnou podmínkou nacionalismu je pocit národního vědomí, tj. patriotismu (neboli vlastenectví, je cítění, pocit věrnosti k zemi nebo k jejímu způsobu života). Tyto dva pojmy se často zaměňují, ale ve skutečnosti mají odlišný význam.⁴⁴

Fašismus – jedná se o totalitní ideologii postavenou proti demokracii a liberalismu, jedná se o ideologii, která vychází z nacionalismu. Kořeny fašismu jsou v zásadě trojí, a to nacionalismus (spojený s rasismem, avšak podstatně méně již s antisemitismem), dále antikomunismus a antidemokratismus. *„Fašismus je dnes často vnímán v podstatě širším významu slova, než jak byl chápán ve dvacátých a třicátých letech v Evropě. Termín fašismus dnes může jak klasický italský fašismus, tak německý nacismus a stejně tak i jakoukoliv jinou diktaturu s pravicovými prvky.“*⁴⁵

Neofašismus – termín označuje fašistické skupiny vzniklé po druhé světové válce. Jedná se o ideologii navazující na myšlenky původního fašismu, respektive na prvky

---

⁴² CHMELÍK, J., a kolektiv. *Extremismus*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012, s. 16.

⁴³ CHMELÍK, J., a kolektiv. *Extremismus*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012, s. 26.

⁴⁴ BASTL, M., et al. *Krajní pravice a krajní levice v ČR.* 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 200, 201.

⁴⁵ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál s. r. o., 2007, s. 67.

původního fašismu, které jsou v dnešní době akceptovatelné. Neofašismus také ostře vystupuje proti konkurenčním politickým ideologiím, zejména levicovým.

Nacismus – jedná se o ideologii, která taktéž vychází z myšlenek fašismu, která byla státní ideologií v Hitlerově Německu a liší se od původního (italského) zejména svou rasovou teorií. Nacismus vychází z politiky německého nacionálně-socialistického hnutí v době od dvacátých do čtyřicátých let 20. století. Nacismus vznikl ve stejné době jako fašismus a pod jeho vlivem, ale jeho cesta k moci byla podstatně delší a v důsledku se od ideologie fašismu v mnoha ohledech vzdálil.⁴⁶ V kostce se jedná o otevřeně militantní a krajně nacionalistickou ideologii, která jak ideově, tak i v praxi nahrazuje parlamentní demokracii a je zaměřena proti všem demokratickým a ústavním institucím a svobodám.

Neonacismus – vychází z teze o nadřazenosti bílé rasy. Hlavním nepřítelem neonacistů jsou imigranti, komunisté, liberálové, cikáni, homosexuálové a především Židé. Rozdíl mezi neonacismem a klasickým nacismem je časové vymezení. Neonacismus zařazujeme časově do doby po skončení 2. světové války. *„Neonacismus je v nejobecnějším smyslu možné vymežit jako politickou formu, či aktivitu, která podstatným způsobem navazuje na dědictví historického německého nacionálního socialismu z první poloviny 20. století a na hnutí a režimy, které s ní kolaborovaly. V současnosti přitom neonacisté mohou opustit některá dogmata, případně se přiklonit k odštěpeneckým proudům historického nacismu, jejich základní vazba však zůstává zachována.“*⁴⁷

Cílem pravicových hnutí je vítězství, které umožní vytvořit novou společnost. Forma dosažení těchto cílů jsou různé. Nejumírněnější verze předpokládá, že společnost dobrovolně a sama přijme proklamované ideály. Ta radikálnější počítá s bojem, který spočívá zejména v likvidaci nepřátel, tato likvidace může přerůst podle této teorie i do vyhlazovací války. A této teorii je založena koncepce tzv. „RAHOWA“ (Race Holly War). Na první pohled se tato hnutí můžou mezi sebou lišit, jejich společným jmenovatelem je zejména skutečnost, že mají společného nepřítele. Tento společný nepřítel je vnímán na mezinárodní úrovni, což v těchto hnutích umožňuje vytvoření pocitu solidarity a sounáležitosti. Mezi tyto nepřátele patří zejména komunisté, často anarchoautonomové, různé organizace na ochranu lidských práva zejména Romové,

---

⁴⁶ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál s. r. o., 2007, s. 67 – 70.

⁴⁷ BASTL, M., et al. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha, Grada Publishing a. s., 2011, s. 139.

Vietnamci, Židé apod. Definovat nepřítele u těchto hnutí může být v některých případech závislé zejména na agresivnosti ideologie, kterou vyznávají.⁴⁸

Pravicový extremismus popírá princip rovnosti lidí, jakožto základu demokratického ústavního státu. Mezi jeho hlavní myšlenky patří popření principu stejných politických práv pro všechny. Jeho snahou je nastolit systém, který institucionalizuje fundamentální nerovnost lidí vycházející z původu, národní, etnické, rasové příslušnosti nebo výkonu. Většina současných ideologií pravicových extremistů vychází z nacionalistického a ostitického základu, založeného na skutečnosti, hodnota či kvalita člověka je určována příslušností k národu nebo rase. Z této koncepce má poté vycházet i přístup k občanským a lidským právům těchto jedinců. V tomto systému má být autorita politického vedení nezpochybnitelná, veškeré kontrolní mechanismy výkonu státní moci jsou proto zbytečné. A proto se jeví zbytečné nejen volby, jakožto prostředek k vyjádření vůle občanů, ale i konkurenční úloha opozice.⁴⁹

Do krajně pravicového spektra extremistů v ČR je řazen zejména neonacismus, dále integrální nacionalismus, který je v tomto směru chápán jako specifický, organizačně vymezený proud extrémní pravice. Pokud hovoříme o nacionalismu, nelze však vždy hovořit zároveň o extremismu, jelikož tento směr je využíván jako postoj či koncept v politice v ČR u dalších subjektů. Dosud nejasná hranice mezi částí neofašistů, kteří navazují zejména na tradice druhé republiky v období protektorátu Čechy a Morava. Čeští neonacisté se pokoušejí vymezovat proti převažujícím výkladem českých dějin, zejména dějiny spojené s odsunem či vyhnáním německého obyvatelstva z Československa po druhé světové válce. Dávají přednost ideologii vycházející v německém nacionálním socialismu a henleinovském hnutí.⁵⁰

České neonacistické hnutí se v Československu začalo formovat zejména po revoluci v roce 1989. Nejvýznamnějším hnutím po roce 1989 bylo skinheadské rasistické hnutí a další menší hnutí, která se hlásila k idejím nacistického Německa. S odstupem času se na našem území začaly formovat odnože mezinárodních militantních neonacistických hnutí jako Hammerskins Nation a Blood and Honour. Zejména Bohemia Hammerskins (BHS), která představovala vůdčí organizaci na české neonacistické scéně. Pořádala koncerty, vydávala tiskoviny v podobě zinů. V druhé polovině devadesátých let se nejvýznamnější neonacistickou organizací stává militantní

---

⁴⁸ CHMELÍK, J., a kolektiv. *Extremismus*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012, s. 16.

⁴⁹ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2008, s.32, 33.

⁵⁰ BASTL, M., et al. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha, Grada Publishing a. s., 2011, s. 141.

uskupení Blood and Honour Division Bohemia (BHDB). Která se opět zabývala zejména vydáváním zinů a pořádání neonacistických koncertů. Tato organizace navázala na ideologii mezinárodní militantní neonacistické organizace Blood and Honour, která je i v současnosti v mezinárodním měřítku velmi aktivní a úspěšná. Na konci devadesátých let se z pražské části Blood and Honour vydělil Národní odpor, který dodnes zůstává jednou z nejvýznamnějších neonacistických organizací. V současnosti jsou to dále Resistance Women Unity, Autonomní nacionalisté a politický subjekt Dělnická strana, v současnosti Dělnická strana sociální spravedlnosti (dále jen „DSSS“).⁵¹

3.1.1 Trestně právní aspekty symboliky v ČR

Jak již bylo uvedeno u předchozích kapitol, jsou určité symboly spojeny s totalitními režimy nebo politickými stranami, které tyto režimy vedly. Jedná se zejména o důsledek historické zkušenosti s fašismem, nacismem nebo komunismem. Z tohoto důvodu právě Evropa zaujala poněkud odlišný koncept než Spojené státy americké. Evropa na základě těchto zkušeností umožňuje vyloučit z politického boje některé myšlenky, a tím i symboly, které tyto myšlenky symbolizují. Naproti tomu Spojené státy americké kladou důraz na možnost prezentace všech myšlenek a ideologií. Evropský koncept však poukazuje zejména na skutečnost, nebo vychází ze skutečnosti, že realizace některých ideologií v praxi zapříčinila destrukci demokracie, ale i k milionům obětím. Z tohoto důvodu Evropa začlenila do své koncepce trestněprávní postih členů a příznivců extremistických skupin, které se vyhraňují proti základním demokratickým pilířům. V současné době dochází spíše k posilování tohoto konceptu, než k jejímu oslabování.⁵²

Z uvedeného evropského konceptu vychází i naše trestní právo, kde je třeba posuzovat především celkový kontext užití symbolu. To však někdy v praxi způsobuje problémy. Např. u rozdílných rozhodnutí české justice a z ní vycházející judikatury v oblasti prodeje nacistických militarií apod. Je třeba zmínit, že v ČR neexistuje seznam zakázaných symbolů, jejichž prezentací by byl spáchán trestný čin. Samo znázornění výše popsaných symbolů k trestněprávnímu postihu nestačí, je třeba, aby přistoupily i

---

⁵¹ BASTL, M., et al. , *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha, Grada Publishing a. s., 2011, s. 144, 145.

⁵² ČERNÝ, P. *Právní ochrana před extremismem*. 1. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 171.

další aspekty jednání. Stěžejním prvkem je vůle osoby přihlásit se k myšlenkám, jež organizace užívající takový symbol zastávaly nebo zastávají. Jednoduše řečeno, že záměrem zákonodárce nebylo postihovat symboly jako takové, ale postihovat ideologii, kterou tyto symboly značí.

Trestné činy spojené s extremismem jsou charakteristické tím, že k jejich spáchání se vyžaduje existence více či méně organizované skupiny osob, která porušuje nebo směřuje k porušování práv a svobod jiných osob. Samotné jednání může spočívat zejména v založení, členství, podpoře, propagaci takové nelegální organizace nebo ve veřejném projevu sympatií k ní.⁵³

V uvedených případech se tedy dokazuje zejména úmysl osoby, která tento symbol prezentuje, propagovat nebo vyjadřovat myšlenky hnutí, a tím se přihlásit k myšlenkám takového hnutí. Tento úmysl musí mít alespoň formu nepřímého úmyslu.⁵⁴ Tedy pachatel chtěl nebo věděl, že poruší zájem chráněný v trestním zákoně. Jinými slovy orgány činné v trestním řízení dokazují u trestných činů ve spojení se symbolikou subjektivní stránku trestného činu, jakožto jeden ze znaků trestného činu. Subjektivní stránka charakterizuje psychiku pachatele, zejména jeho vnitřní (psychický) vztah ke svému protiprávnímu jednání. V našem trestním právu platí zásada „bez zavinění není trestný čin, ani trest“. V praxi se subjektivní stránka, tedy v tomto případě úmysl (přímý, či nepřímý) dokazuje zejména v souvislosti na subjekt trestného činu.⁵⁵

Subjektem trestného činu rozumíme trestně odpovědnou osobu, která svým protiprávním jednáním naplnila všechny znaky skutkové podstaty trestného činu. Takové osobě se tedy musí prokázat úmysl symbolem propagovat ideologii, nebo myšlenky tímto symbolem znázorněné. Což v praxi bývá dosti často problém, jelikož osoba, která tyto myšlenky propaguje, se samozřejmě orgánům činným v trestním řízení nepřizná. Poté je na orgánech činných v trestním řízení, aby někdy až složitými nástroji a metodami dokazovali osobě, že si je vědoma významu symbolů, který veřejně prezentovala. Nelze-li činit jednoznačné závěry ze samotného skutkového děje, lze nepřímý úmysl pachatele dovozovat i z příslušnosti pachatele k hnutí či jiné extremistické skupině. Tato příslušnost musí být v trestním řízení prokázána, například zdokumentovanou účastí na neonacistických akcích nebo vyhodnocením ostatních

---

⁵³ ČESKO. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. Metodický materiál, *Extremismus*. Brno: 2009. s. 46.

⁵⁴ NOVOTNÝ, F., a kolektiv. *Trestní zákoník - komentář 2010*. Praha, EUROUNION Praha, s. r. o., 2010, s. 810.

⁵⁵ NOVOTNÝ, F., a kolektiv. *Trestní zákoník - komentář 2010*. Praha, EUROUNION Praha, s. r. o., 2010, s. 49 – 50.

symbolů na oblečení. Složitější je činnost policie tehdy, kdy je použit některý ze zástupných symbolů. U těchto znaků je třeba prokazovat jejich skrytý význam (některé z nich mají vazbu na nacismus mnohem slabší) a zejména míru identifikace s tímto skrytým významem a obsahem symbolu. Pro trestní odpovědnost pak postačí obecné povědomí pachatele, že se znamením používá jako neonacistický symbol, aniž by musel znát jeho přesný význam.

Tedy jak již bylo zmíněno, určité extremistické skupiny a organizace používají ke své prezentaci určité symboly. Pro zjednodušení lze uvést nejznámější, jako je hákový kříž. Samotný význam byl vysvětlen v předešlé kapitole. Pro hákový kříž je typické, že jde o symbol, který je používán i soudobými neonacisty. Z tohoto důvodu často bývá prezentován názor, že osoba, která jej veřejně nese je trestně stíhána pro znázornění hákového kříže. Ve skutečnosti tomu však tak není, jde o postihu za snahu osoby o propagaci či projevení sympatií k myšlenkám, které samotný hákový kříž zastává. Samotné znázornění kříže tedy k postihu nestačí. V takovém případě musí přistoupit další prvky jednání, zejména úmysl osoby se přihlásit k takové ideologii. Jestliže se osoba s hákovým křížem postaví na ulici, je povinností orgánů činných v trestním řízení zkoumat, zda tím páchá trestný čin. Jestliže se v řízení však prokáže, že tímto osoba měla v úmyslu např. karikovat nacistický režim, půjde v tomto případě o nezávadné jednání, neboť chybí právě úmysl přihlásit se k myšlenkám nacismu či neonacismu.⁵⁶ Jak již bylo uvedeno, bývá v praxi velmi často problémem osobě, která je z části obeznámena s problematikou, což příznivci pravicového extremismu jsou, takový úmysl dokázat. V tomto případě mohou orgány činné v trestním řízení, zejména policie, k prokázání takového úmyslu využít různé informační systémy. U těchto systémů bývá velmi často překážka, že se jedná o operativní informace, kdy není v zájmu policie tyto informace zveřejňovat prostřednictvím trestního řízení. Další překážkou je, že každý takový informační systém je účinný za předpokladu, že se do takového systému budou důsledně informace vkládat (v tomto případě je důležitá tzv. „dokumentační“ činnost policie, tedy přesná a jasná dokumentace osob pohybujících se na pravicově extremistické scéně). Tuto činnost příslušníci Policie ČR provádějí na základě § 62 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů⁵⁷ (dále jen „zákon o Policii ČR“). Dalším nástrojem mohou být i jiné aspekty, bez přímé

---

⁵⁶ ČERNÝ, P. *Právní ochrana před extremismem*. 1. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 172.

⁵⁷ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., ze dne 17. července 2008, o Policii ČR. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4101.

návaznosti na osobu. Jedná se např. o popsání charakteru shromáždění, nebo společenské akce, které se osoba zúčastnila, a na které propaguje symbol, který je předmětem zkoumání. Tedy předmětem dokazování je skutečnost, že osoba, která takovouto akci navštívila, si musí být vědoma obecně významu takového symbolu.

Při prokazování subjektivní stránky této trestné činnosti bude důležitý znalecký posudek či odborné vyjádření ke shodě vyobrazení s historickými nacistickými symboly. Nicméně kladné ani záporné stanovisko znalce nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti zkoumat úmysl propagovat nebo projevovat k určitému hnutí⁵⁸(viz níže).

Dalším znakem musí být, že se musí jednat o čin s vyšším než nepatrným stupněm společenské škodlivosti. Jedná se o zásadu subsidiarity trestní represe. Chrání ty vztahy, které jsou primárně upraveny normami jiných právních odvětví, před nejzávažnějšími útoky fyzických osob na tyto zájmy. V tomto případě mluvíme o zásadě „ultima ratio“, která vyjadřuje zejména skutečnost, že trestní právo plní ve společnosti pomocnou úlohu, tedy chrání ty společenské vztahy, které jsou primárně upraveny normami v jiných právních odvětvích. Trestní právo chrání společnost jen před nejzávažnějšími útoky na tyto zájmy. Podle této zásady obsažené v § 12 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku⁵⁹, ne každé jednání, které je v rozporu s platnou normou, je trestným činem. Může se jednat o přestupek dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů⁶⁰ (dále jen „přestupkový zákon“), nebo správní delikt. Jedná se zejména o méně závažné projevy, fyzické a verbální útoky adresované menšinám žijícím v ČR. Jelikož jsou extremistické projevy často páčány během různých pochodů a shromáždění, jsou příslušníky těchto subkultur páčány velmi často i přestupky proti zákonu č. 84/1990 Sb., zákon o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů⁶¹ (dále jen „zákon o shromažďování“). Mimo výše uvedené znaky samozřejmě orgány činné v trestním řízení zkoumají, zda jsou naplněny všechny čtyři povinné znaky skutkové podstaty trestného činu (objekt, objektivní stránka a popisovaný subjekt a subjektivní stránka).

---

⁵⁸ ČESKO. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. Metodický materiál, *Extremismus*. Brno: 2009, s. 46.

⁵⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník ve znění pozdějších úprav a předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 355-356.

⁶⁰ ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb., ze dne 17. května 1990, o přestupcích. In *Sbírka zákonů, Československá federativní republika*. 1990, částka 35, s. 810 - 826.

⁶¹ ČESKO. Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších úprav a předpisů. In *Sbírka zákonů, Československá federativní republika*. 1990, částka 19, s. 369 – 373.

Znalecké zkoumání

Již téměř obligatorním se při dokazování a vyšetřování rasové motivované trestné činnosti, zejména spojené se symbolikou stává vyžadování znaleckých posudků.

O důvodech vyhotovení znaleckého zkoumání hovoří § 105 trestního řádu⁶², odborné vyjádření se vyžaduje v případech, je-li k objasnění skutečností důležitých v trestním řízení třeba odborných znalostí. Mohou jej vyžádat všechny orgány činné v trestním řízení. Obvykle jej vyžaduje v přípravném řízení policejní orgán s cílem stanovit např. výši škody pro upřesnění právní kvalifikace apod.⁶³

Soudní znalectví obecně tak má přispívat k důkladnějšímu poznání skutkového stavu v různých oblastech práva. Jeho podstatou je zprostředkování odborných poznatků, které nejsou známy běžným účastníkům právních vztahů soudního řízení, a které jsou přitom podstatné pro konečné rozhodnutí.⁶⁴

O odborné vyjádření může být požádána i osoba, která je dle zákona uvedena v seznamu znalců, ale i jiná fyzická osoba nebo právnická osoba, která má potřebné odborné předpoklady. Státní orgán předkládá odborné vyjádření orgánům činných v trestním řízení vždy bezplatně.⁶⁵

Při výběru osoby, která má odborné vyjádření vyhotovit, je nutné posoudit, zda tato osoba, nemůže být svým poměrem k osobě podezřelého podjata.⁶⁶ V praxi se odborné vyjádření vyhotovuje zejména v přípravném řízení.⁶⁷

Znalec v trestním řízení je osoba rozdílná od procesních stran i od orgánů činných v trestním řízení, která má v trestním řízení v procesu dokazování na podkladě svých odborných znalostí objasnit určitou skutečnost důležitou pro trestní řízení, jejíž objasnění vyžaduje odborné znalosti.⁶⁸

---

⁶² ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších úprav a předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 17, s. 600 – 601.

⁶³ ŠÁMAL, P., a kolektiv. *Trestní řád: komentář – díl. I. 6*. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 946–950.

⁶⁴ VÝBORNÝ, Š., MAREŠ, M. *Práce se znalcem v oblasti extremismu*. Brno: MV ČR, Odbor bezpečnostní politiky, 2014, s. 4.

⁶⁵ ŠÁMAL, P., a kolektiv. *Trestní řád: komentář – díl. I. 6*. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 954 - 955.

⁶⁶ ŠÁMAL, P., a kolektiv. *Trestní řád: komentář – díl. I. 6*. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 950-951.

⁶⁷ MUSIL, J. Hodnocení znaleckého posudku. In *Kriminalistika*. 2010, roč. 43, č. 3. [online]. 2015. [cit. 2015-01-05]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-znaleckeho-posudku.aspx>>.

⁶⁸ VÝBORNÝ, Š., MAREŠ, M. *Práce se znalcem v oblasti extremismu*. Brno: MV ČR, Odbor bezpečnostní politiky, 2014, s. 4.

Znalecké zkoumání se vyžaduje v případech, kdy pro složitost případu není odborné vyjádření postačující. Jestliže je to pro posouzení věci zvláště důležité, přiberou se znalci 2 (např. při prohlídce a pitvě mrtvoly). Obecně má vyšší právní sílu, než odborné vyjádření, a mohou jej dělat pouze znalci v oboru. Znalec se může ke svému posudku vyslechnout, ale může se na něj ve výslechu jen odvolat, a pokud nebyl posudek zpracován písemně, nadiktuje se do protokolu. Pokud znalec nevysvětlí neúplnost či nejasnost pramenící z jeho posudku, přibere se jiný znalec.⁶⁹

Znalecký posudek je jedním z důkazů v rámci trestního řízení a v rámci něj nemá ze zákona výlučné postavení oproti jiným důkazům. V realitě českého soudnictví je však důraz na váhu znaleckého posudku mimořádně velký (což snad ještě více platí v případě extremistické trestné činnosti).

Pro tento typ trestné činnosti jsou podle J. Chmelíka nezbytné znalecké posudky (případně odborná vyjádření) z těchto oborů:

politologie,
historie,
sociologie a lingvistika.

V tomto případě jde o znalce přibrané „ad hoc“ podle § 24 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů⁷⁰. Tyto obory nezřídka nejsou uvedeny ve stávajícím seznamu oborů vedených ministerstvem spravedlnosti.⁷¹

M. Mareš pak uvádí, že doporučuje využívání znalců z oboru kriminalistika, specializace společenská závadnost textů a zástupné symboly a z oboru kriminalistika specializace pravicový extremismus.⁷²

Jak již bylo uvedeno, znalecké zkoumání, či posudek je pouze jedním důkazů v rámci trestního řízení. Tato skutečnost vedla odbornou veřejnost k diskusím nad verifikací znaleckých posudků ze strany zadavatelů nebo soudů. Nejvyšší soud uvedl, že

---

⁶⁹ ŠÁMAL, P., a kolektiv. *Trestní řád: komentář – díl. I. 6.* Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 945-974.

⁷⁰ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších úprav a předpisů. In *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1967, částka 14. s. 125 - 129.

⁷¹ ČESKO. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. Metodický materiál, *Extremismus*. Brno: 2009, s. 89.

⁷² MAREŠ, M. Úvod do problematiky pravicově extremistických hudebních produkcí na území ČR (vstupní studie vědeckých a praktických poznatků). In *Extremismus*. Metodický materiál NSZ, Sl. 54/2006, s. 6.

nemůže přezkoumávat věcnou správnost odborných závěrů⁷³, na druhou stranu Ústavní soud uvedl, že slepě důvěřovat závěrům znalce a nechat bez povšimnutí věcnou správnost posudků, by bylo v konečném důsledku popření zásady volného hodnocení důkazů soudem.⁷⁴ Tedy jinými slovy uvedl, že se nemá odpovědnost za skutkovou správnost přenášet na znalce. V extremistických kauzách se však jedná o jeden z rozhodných důkazů ve věci, kterému se přikládá velká důležitost.⁷⁵

Obecně je však přípustné použít k vypracování odborných vyjádření i státní orgány. V tomto případě je myšleno zejména specializované složky policie, které taktéž disponují odbornými informacemi týkající se problematiky extremismu. Obecně tedy není vyloučeno, že by odborné vyjádření mohl zpracovat specializovaný odbor, či oddělení Ministerstva vnitra nebo přímo příslušná složka policie. V praxi se však vyskytuje problém, a to s nestranností tohoto odborného vyjádření. Tato pochybnost se může vyskytnout i v případech, kdy by odborné vyjádření zpracovávala jiná složka, nebo oddělení, které má na starosti samotné trestní řízení. Další problematickou situací je, že ve většině případů dozorující státní zástupce, který je obecně garantem zákonnosti trestního řízení, vyžaduje zpracování odborného nebo znaleckého zkoumání od znalce v oboru. K tomuto v současné době neexistuje jednotná metodika. Jelikož je problematika extremismu považována za komplexnější problematiku, která do sebe zahrnuje několik vědních disciplín (politologie, sociologie, historie apod.). Problematickým se může jevit i následná „obhajoba“ odborného vyjádření v řízení před soudem. Ve většině zpracovaných znaleckých, či odborných vyjádřeních, je znalec vyslýchán v řízení před soudem, kde odpovídá na dotazy obou stran, tedy obhajoby i obžaloby, z důvodu odstranění veškerých pochybností. Je zřejmé, že ze strany obžaloby je záměr zejména pochybnosti vyvolat. Není v možnostech policie, či snad konkrétního policisty, který by případně zpracoval takový odborný posudek jednoznačně zodpovědět na veškeré dotazy ze sociologie, historie, politologie apod. Pokud by takový policista existoval, bylo by otázkou, zda by se neživil jako znalec.

Tedy z výše uvedených důvodů je přípustné zpracování odborného nebo znaleckého zkoumání státními orgány, respektive specializovanými složkami policie,

---

⁷³ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 25 Cdo 583/2001

⁷⁴ ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu ze dne 20. května 2008, sp. zn. I. ÚS 49/06 uveřejněné v databázi nálezů a rozhodnutí.

Dostupné z WWW: <http://www.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=58969&pos=26700&typ=result>.

⁷⁵ VÝBORNÝ, Š., MAREŠ, M. *Práce se znalcem v oblasti extremismu*. Brno: MV ČR, Odbor bezpečnostní politiky, 2014, s. 4.

ale je téměř jisté, že by došlo k podání námitek ze strany obžaloby a následného vyžádání „nezávislého“ znaleckého zkoumání. Obzvláště v době, kdy ze strany pravicových extremistů dochází ke slovním útokům, či provokacím na adresu znalců v oboru, např. v kauze soudního znalce JUDr. PhDr. Iva Svobody, Ph. D. Jednalo o zpracování znaleckého posudku v případě původního symbolu Dělnické strany. Prapor se symbolem drželi stoupenci Dělnické strany v předvolební kampani v říjnu 2010 v Mostě. Toto již v době, kdy došlo rozsudkem Nejvyššího správního soudu k rozpuštění Dělnické strany.⁷⁶ V uvedeném rozsudku bylo konstatováno, že Dělnická strana napadá svými názory samu podstatu demokratického státu. Zobecnujícím a paušalizujícím způsobem se vymezuje vůči romskému, vietnamskému, židovskému etniku, stejně tak jako vůči homosexuálům, přistěhovalcům a obecně lidem odlišné barvy pleti, o nichž hovoří vždy negativně jako o parazitech, povalečích, nepřizpůsobivých apod. Dále tak rozsudek hovoří o symbolech původní Dělnické strany, vzhledem k cílům a ideologii strany.⁷⁷ I přesto, že se jedná o rozsudek správního soudu, byla argumentace uvedená v rozsudku použita v trestní věci, kdy příznivci veřejně propagovali původní symbol této strany.

Ve věci byl přibrán výše uvedený znalec v oboru. V průběhu trestního řízení došlo k několika slovním útokům ze strany pravicových extremistů na adresu dřívějšího znalce na extremismus Mgr. Michala Mazela⁷⁸ a později na znalce Svobodu. Tento měl později pravicové radikály označit za „deprimovaná hovada.“⁷⁹ Toto prohlášení mělo mimo jiné později vliv na zprošťující rozsudek⁸⁰ ve věci před Okresním soudem v Mostě. Zde bylo konstatováno, že: *„Soud v důsledku vulgárního vyjádření soudního znalce JUDr. PhDr. Iva Svobody, Ph. D., na adresu obžalovaných rozhodl, že námitkám obžalovaných proti jeho osobě jako znalce je nutné vyhovět a současně zamítl návrh státního zástupce, aby byl přibrán další znalec k podání stejného znaleckého posudku. Učinil tak pro nadbytečnost zkoumání podstaty užití symboliky za situace, kdy byl jasně prokázán právní omyl obžalovaných, za takové situace, která nepochybně směřovala ke*

---

⁷⁶ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. února 2010, č. j. Pst 1/2009-348.

⁷⁷ tamtéž

⁷⁸ ROMEA.cz. *Znalec na extremismus Michal Mazel končí. Důvodem i vyhrožování neonacistů.* [online]. 2010. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.romea.cz/cz/zpravy/znalec-na-extremismus-michal-mazel-konci-duvodem-je-i-vyhrozovani-neonacistu>>.

⁷⁹ NOVINKY.cz, *Znalec označil radikály za deprimovaná hovada, soud řeší jeho podjatost.* [online]. 2012. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z WWW: : <<http://www.novinky.cz/domaci/257229-znalec-oznacil-radikaly-za-deprimovana-hovada-soud-resi-jeho-podjatost>>.

⁸⁰ ČESKO. OKRESNÍ SOUD. Rozsudek Okresního soudu ze dne 13. 4. 2012, Č. j. 42 T 20/2001-257

*zprošťujícímu výroku, by byl takový postup navíc nepochybně značně nehospodárný, nehledě na to, že s ohledem na těžko omluvitelné excesní chování znalce Svobody bylo vynaložení finančních prostředků státem na znalecké koumání zcela znehodnoceno.*⁸¹

Závěrem této kapitoly autor považuje za nutné uvést, že v tomto případě a v situaci, kdy byl po podjatost vyloučen znalecký posudek ve věci, ani státní zástupce nebyl schopen pronést závěrečnou řeč před soudem, s odkazem, že se nemůže bez znaleckého posudku vyjádřit k trestnosti symboliky.

3.2 Spolková republika Německo

K zhodnocení projevů současného pravicového extremismu v Německu, se musíme na rozdíl vývoj obou německých států po roce 1945. Na základě jejich rozdílného vývoje lze vysvětlit rozšíření a zakořenění extrémně pravicových struktur ve sjednoceném Německu.

Vývoj po skončení 2. světové války předurčila Postupimská dohoda z 2. srpna 1945. Ta zavedla nejrůznější opatření k odstranění nacistů a jejich vlivu v poválečném Německu, a to ve všech sférách společnosti. NSDAP včetně všech podřízených organizací byla zakázána a zároveň byl zahájen soudní proces proti vedoucím osobám nacistického Německa, který známe pod pojmem „Norimberský proces“.⁸²

Zároveň však je třeba si uvědomit, že poražené Německo bylo obsazeno spojeneckými vojsky, a tím bylo vytvořeno několik okupovaných zón, které si každý ze spojenců chtěl přetvořit k obrazu svému, zejména jako nárazníkové zóny k potenciálnímu konfliktu supervelmocí, SSSR a USA. V těchto politických souvislostech je jeden z důvodů, společně s bezpodmínečnou kapitulací nacistických armád, objevení vyhlazovacích táborů, proč nejen že nezanikl pravicový extremismus, ale zároveň proč se tak rychle dokázal vrátit na německou politickou scénu. Většina nacistů vyvázla bez větší újmy, někteří dokonce vstoupili do tajných služeb okupantů, jiní uprchli do zahraničí, jelikož o ně spojenecká justice ztratila zájem.⁸³ Západní spojenci z pragmatických důvodů tedy k důsledné denacifikaci nepřistoupili. Ekonomické zájmy a obnova hospodářství byla spojenci postavena na první místo, což

---

⁸¹ ČESKO. OKRESNÍ SOUD. Rozsudek Okresního soudu ze dne 13. 4. 2012, Č. j. 42 T 20/2001-257

⁸² GRJASNOW, M. Dějiny organizovaného pravicového v Německu. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009, s. 16.

⁸³ LEE, A., M. *Bestie se probouzí*. Praha: BB/art s. r. o., 2004, s. 17.

mělo za důsledek kritiku ze strany studentského protestního hnutí v 60. letech 20. století. Toto studentské hnutí se bouřilo proti neuskutečněnému vyrovnání se s obdobím nacismu.⁸⁴

Bezprostředně po zákazu NSDAP se některé pravicové extremistické síly pokoušely o získání parlamentního vlivu v nově založené SRN. Pravicový extremismus se po válce, a nejen po ní, rozdělil na dva směry, kdy jeden směr chtěl opustit původní myšlenky nacionálního socialismu a stavět se proti migrační politice spojenců. Druhý směr se chtěl orientovat na bagatelizaci zločinů nacismu ve směru v boji proti stalinismu. Oba tyto směry lze najít v nově vzniklých stranách, kterým se v následujících letech podařilo i vstoupit do spolkového sněmu. Extremismem na stranické úrovni se však až v roce 1964 stala Národně demokratická strana Německa (dále jen „NPD“), která právě zčásti navazovala na dříve vzniklé politické strany. NPD nabízela novou extrémně pravicovou platformu s občansko - národněkonzervativní fasádou.⁸⁵

Po roce 1990 byl zaznamenán oproti předchozím rokům pětinasobný nárůst násilných činů, v následujících letech se tento trend ještě zdvojnásobil. Po sjednocení Německa se terčem neonacistů stali zahraniční přistěhovalci, ubytovny, Židé a židovské hřbitovy a synagogy, národnostní menšiny a homosexuálové. Tato situace byla zejména v bývalé Německé demokratické republicky (dále jen „NDR“), kde těchto neonacistických skupin působilo až dvakrát tolik než na západě.⁸⁶

Extrémně pravicové politické scéně dominovala v 90. letech jednoznačně NPD. V 90. letech došlo ze strany NPD a dalších politických stran k různým paktům. A to na celorepublikové úrovni, tak na úrovni komunální. Od poloviny 90. let se vzhledem k represivním opatřením státu, v jejichž rámci byla řada extrémně pravicových uskupení zakázána, začaly vytvářet nové organizační formy pravicového extremismu ve formě tzv. „svobodných kamarádšaftů“ (organizace bez organizace).⁸⁷

Uvedená změna v politickém zřízení, nejenom v Německu, ale v celé Evropě měla taktéž vliv na vztahy mezi českými a německými neonacisty. Němečtí neonacisté se stali v 90. letech pro české neonacisty vzorem, jelikož měli v té době nejvíce

---

⁸⁴ GRJASNOW, M. Dějiny organizovaného pravicového v Německu. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009, s. 16.

⁸⁵ GRJASNOW, M. Dějiny organizovaného pravicového v Německu. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009, s. 17.

⁸⁶ MAC GOWAN, L. *Radikální pravice v Německu*, Praha: Prostor. 2004, s. 217 – 218.

⁸⁷ GRJASNOW, M. Dějiny organizovaného pravicového v Německu. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009, s. 21.

zkušeností scénu jako takovou ovlivňovat. Ze strany však toto nadšení nebylo zprvu zcela zřejmé, jelikož Češi, jako ostatní Východoevropané, jsou pro německé neonacisty Slovany, jinými slovy za „rasu podlidi“. Pokud jde o spolupráci z politického a obsahového hlediska, tak je zde vidět „nepřátelský“ pohled dodnes. Tyto vztahy ovlivnily Benešovy dekrety a další témata, která mezi neonacisty rezonují. Tyto vztahy však začal z obou stran ovlivňovat čistý pragmatismus. A to v obchodě s hudbou, oblečením apod. Němečtí neonacisté využívali zdejší ztuhlé zákonodárství a ve velkém se tiskly texty a vyrábělo zboží v Německu zakázané. Dalším ukazatelem byla samozřejmě cena. Z této doby vznikly dosud trávající vztahy mezi skupinami, výrobci a prodejními strukturami, zejména v příhraničí.⁸⁸

Jak již bylo uvedeno, čeští neonacisté během 90. let, i přes některé problémy v ideologii, navázali kontakty s kolegy v zahraničí. V tomto případě se nejedná jenom o Německo, ale i o Polsko, Slovensko, Rakousko, Velkou Británii apod. Tyto scény se vzájemně od 90. let začaly ovlivňovat. Jednalo se zejména o hnutí jako je Národní odpor (dále jen „NO“), Autonomní nacionalisty (dále jen „AN“) apod. Dále se tyto hnutí začali přibližovat tématy jako je anticiganismus, multikulturalismus a členství v Evropské unii.⁸⁹

V současné době extrémní pravice nemá v SRN jednotnou a homogenní strukturu, ale vystupuje v různých podobách, jimž jsou vlastní nacionalistické a na rasistickém základu založené ideologické teze, z nichž se extrahují rozmanité cílové vize zástupců tohoto extremistického směru. Strukturu pravicově extremistické scény v SRN tvoří převážně subkulturně formovaní nacionalisté (včetně autonomních neonacistů), kteří svými spontánními násilnými akcemi a hudebními projevy podněcují rasové nepokoje a dávají najevo svou vůli očistit německý stát od cizinců. Vedle xenofobie a rasismu je možno v prohlášeních krajně pravicově extrémních skupin vysledovat i antisemitismus či snahy o revizionismus hitlerovského nacismu.⁹⁰

Tyto neformální skupiny udržují kontakty s „kamarády“ z ČR. Nejedná se o formální skupiny jednotlivých buněk. V případě Německa byly nadále udržovány kontakty především v rámci příhraniční spolupráce v regionu Krušnohoří (struktury

---

⁸⁸ CARTENS, F. Když se z nepřátel stanou přátelé. Konfliktní linie německých a českých neonacistů. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009, s. 45 – 46.

⁸⁹ KALIBOVÁ, K., ČAKL, O. Informace o propojení českých a německých neonacistů. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009, s. 66 - 74.

⁹⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Odbor bezpečnostní politiky. *Zpráva o extremismu na území ČR v roce 2012*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. 2013, s. 86 – 88.

bývalého NO Krušnohoří - Erzgebirge), případně z jižních (či západních) Čech se obracela pozornost do oblasti Bavorska (na bázi v roce 2013 spíše zanikajícího projektu Urd und Skult - skupina sdružující především bavorské aktivisty a osoby z Podkrušnohoří). Za hlavní česko-německou akci konanou v roce 2013 lze považovat shromáždění s názvem „Světlo pro Drážďany“ proběhnuvší 16. 2. 2013 v Ostravě. Toto setkání proběhlo u příležitosti připomínky oběti bombardování Drážďan spojenci na konci 2. světové války, které bývá v prostředí krajní pravice často využíváno ke kritice spojeneckých (potažmo demokratických) sil a ke skrytému vyzdvihování nacistického režimu.⁹¹

Nejvýznamnější krajně pravicovou politickou stranou je stále NPD, která je založena na nacionalistických pozicích spočívajících v představách o autoritativním tzv. vůdčím státu (Führerstaat), který je etnicky a rasově jednotný a naplňuje „přirozenou“ vůli „svého“ národa (Volk). Na důležitosti v Německu získávají skupiny „Autonomních nacionalistů“ (Autonomen Nationalisten). I díky orientaci na mladé lidi a vyššímu počtu regionálních podskupin s malou organizační strukturou a omezenou členskou základnou, mají poměrně velký mobilizační potenciál. Z přibližně 6 000 neonacistů tvořili „Autonomní nacionalisté“ 15 %.⁹²

Z různých studií a zpráv je zřejmé, že největší podpoře ultrapravice se dostává zejména na území bývalého NDR, tedy v příhraničí s ČR. Tato podpora se projevuje, jak procentuální podporou krajně pravicových politických stran v německých volbách, tak aktivitou zejména autonomních skupin s českými přáteli. V současnosti je zaznamenávána podpora německých nacionalistů na protiromských demonstracích v ČR, či mítincích zejména DSSS.

Nezanedbatelným jevem spolupráce německých a českých pravicových extremistů je, zejména v minulém období, rozvoj hudební scény tzv. WPM (White Power Music). Tato spolupráce bývá nejenom v Německu zaštitěna mezinárodní neonacistickou organizací BH (Blood and Honour). Jedná se o mezinárodní organizaci založenou zřejmě nejznámější ikonou soudobého neonacismu Ianem Stuartem Donaldsonem. V současné době existuje několik národních divizí a regionálních sekcí, v ČR je to BHB (Blood and Honour division Bohemia). Organizace má za cíl zejména šířit WPM koncept.

---

⁹¹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Odbor bezpečnostní politiky. *Zpráva o extremismu na území ČR v roce 2013*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. 2014, s. 48 – 49.

⁹² tamtéž

3.2.1 Trestně právní aspekty symboliky v SRN

Němci s extremisty, potažmo s extremismem bojují na zemské, tak na celostátní úrovni. Významnou roli v tomto boji zastává Úřad pro ochranu ústavy (Bundesamt für Verfassungsschutz, dále jen „BfV“). Jedná se o úřad podobný české Bezpečnostní informační službě, který sbírá informace o protiústavní činnosti. Tyto informace poté předává příslušným státním orgánům.⁹³ Jedná se o úřad, který je podřízen Ministerstvu vnitra, avšak tento úřad nemá pravomoci v trestněprávní oblasti, tedy nemůže vyšetřovat. Jeho hlavním úkolem je shromažďovat informace.⁹⁴

Vzhledem k federálnímu charakteru SRN jsou i kompetence k ochraně ústavnosti rozděleny mezi Spolek a země. V SRN funguje Spolkový úřad na ochranu ústavnosti a 16 zemských úřadů na ochranu ústavnosti. Zákon přímo přikazuje jejich vzájemnou spolupráci, pomoc a podporu v oblasti ochrany ústavnosti. Povinnost spolupráce v otázkách ochrany ústavnosti, však zakotvuje i ústava v čl. 73 č. 10 GG. Spolkový úřad i zemské úřady na ochranu ústavnosti mají stejné úkoly, pouze na různých úrovních podle zásady federalismu. Jejich hlavním úkolem je shromažďování a vyhodnocování informací. V souvislosti se zákazem politické strany se jedná zejména o informace o snahách ohrozit svobodné demokratické zřízení, existenci nebo bezpečnost Spolku či země.⁹⁵

Extremismus sledují i další státní instituce, které své zprávy předkládají státním orgánům, potažmo BfV, a to Spolkový kriminální úřad, Spolková zpravodajská služba atd.⁹⁶

Společně s tímto úřadem má své specifické místo v právním systému tzv. „ztráta práv“, kterou upravuje čl. 18 Ústavy Spolkové republiky Německa ze dne 23. 5. 1949 (Grundgesetz, dále jen „GG“). Ztrátou práv se zde rozumí ztráta možnosti dovolávat se

---

⁹³ POHLEDZVENKU.cz, HEROLDOVÁ, K. *Boj s pravicovými extremisty: v Německu to jde, u nás ne?* [online]. 2013. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://pohledzvenku.cz/spolecnost/194-boj-s-pravicovymi-extremisty-v-nemecku-to-jde-u-nas-ne>>.

⁹⁴ MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2013, s. 33.

⁹⁵ BÍLINSKÁ, E. *Ochrana ústavnosti v Německu s důrazem na zákaz politických stran*. Praha: 2007. Bakalářská práce. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D. s. 18.

⁹⁶ MAREŠ, M. *Problematika Hate Crime. Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky. Brno: 2011, s. 17.

svých práv před soudem. O ztrátě práv rozhoduje v tomto systému Spolkový ústavní soud a to pouze na návrh aktivně legitimovaného subjektu.⁹⁷

Článek 18 GG zní:

„Kdo svobodu projevu, obzvláště svobodu tisku (čl. 5 odst. 1), svobodu učení (čl. 5 odst. 3), svobodu shromažďování (čl. 8), svobodu sdružování (čl. 9), listovní poštovní tajemství (čl. 10), vlastnictví (čl. 14) nebo azylové právo (čl. 16a) zneužije k boji proti svobodnému demokratickému zřízení, ztrácí tato práva. Ztrátu a její rozsah určí Spolkový ústavní soud.“⁹⁸

Dalším důležitým nástrojem v právním řádu Německa je čl. 21 odst. 2 GG, který se týká politických stran, jejichž činnost nebo program je v rozporu se zákonem. V tomto případě se využívá institutu tzv. „zrušené politické strany“. Mechanismus zákazu je stejný jako v předešlém případě. Musí se jednat o stranu, která směřuje, buď svými cíli nebo chování svých členů, k poškození nebo narušení demokratického zřízení. Zajímavostí je v tomto případě, že podle judikatury Spolkového ústavního soudu se může jednat i politickou stranu, která se v současnosti sice chová demokraticky, ale je zřejmé, že se v budoucnu takto chovat nebude, tedy, že své cíle bude prosazovat nedemokraticky. Toto ustanovení znamená, že uplatňuje i zákaz nástupnických organizací, které jsou propojeny personálně, programově, nebo stejnou symbolikou.⁹⁹

Článek 18 GG stejně tak čl. 21 odst. 2 GG jsou výrazem ústavně politické vůle k řešení problémů svobodného státního zřízení. Částečně odpovídají na otázku, jak postupovat proti těm, kteří proti demokratickému zřízení chtějí bojovat. Jinými slovy řečeno GG dovoluje samozřejmě projevovat svobodné myšlenky, ale pouze v případě, že jej neohrožují. Pokud subjekt tato práva zneužije, následuje možnost uložení příslušné sankce.¹⁰⁰

Jednoduše řečeno je právní systém v Německu nastaven tak, že jsou samozřejmě základní svobody (politické, projevu, shromažďování apod.) zaručeny, tak jako je to v ostatních zemích Evropy. Tyto svobody jsou zaručeny do doby, pokud subjekt (právnícká, či fyzická osoba) nepřekročí určitou míru a v jeho jednání není spatřována

---

⁹⁷ EPRAVO.cz. ŠVEC, M. *Eliminace extremismu – inspirace v zahraniční právní úpravě*. [online]. 2013. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://epravo.cz/top/clanky/eliminace-extremismu-inspirace-v-zahranicni-pravni-uprave-91036.html>>.

⁹⁸ ČERNÝ, P. *Právní ochrana před extremismem*, 1. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 196.

⁹⁹ EPRAVO.cz. ŠVEC, M. *Eliminace extremismu – inspirace v zahraniční právní úpravě*. [online]. 2013. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://epravo.cz/top/clanky/eliminace-extremismu-inspirace-v-zahranicni-pravni-uprave-91036.html>>.

¹⁰⁰ ČERNÝ, P. *Právní ochrana před extremismem*, 1. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 196.

činnost proti uvedeným demokratickým svobodám. K ochraně a následnému posouzení je nastaven určitý mechanismus, který tato pravidla hlídá a vyhodnocuje. Dalším krokem, při překročení této hranice je pak otázka trestněprávní.

Tedy pokud je v souvislosti s protiústavní činností fyzické nebo právnické osoby (politické strany, sdružení, spolku) vysloven „zákaz“ Spolkovým ústavním soudem, zákonem stanoveným způsobem, je další činnost tohoto subjektu postavena mimo zákon. S tím je spojena i případná symbolika takového subjektu, která je tímto taktéž „zakázána“.¹⁰¹

K zákazu některých organizací, zejména těch nacistických, jako je NSDAP došlo v souvislosti s opatřením proti nacistům po skončení 2. světové války, na základě jaltských a postupimských dohod. Dále zákonem č. 2 Spojenecké kontrolní rady z 10. října 1945 o rozpuštění a likvidaci nacistických organizací, který zakazoval jednak NSDAP a dalších 61 organizací. Další úlohu sehrál i tribunál v Norimberku v roce 1946.¹⁰²

Po přijetí (1949) GG došlo taktéž k zákazu několika subjektů, respektive ztrátě práv několika subjektů (např. v roce 1951 Říšská socialistická strana), avšak ne vždy úspěšně jako v případě NPD.¹⁰³

V oblasti působení proti extremismu v rámci německé legislativy hrají nezastupitelnou roli normy trestního práva, které je v SRN kodifikováno v trestním zákoníku (Strafgesetzbuch, dále jen „StGB“) z roku 1871, který byl mnohokrát novelizován (v roce 1998). Základní předpoklady pro trestněprávní zásahy do svobody projevu dává článek 5 GG. Ten v prvním odstavci umožňuje volně projevovat své myšlenky slovem, písmem a obrazem, poté zakazuje cenzuru. V druhém odstavci však stanoví, že i tato práva jsou omezena, nebo mají omezení v předpisech všeobecných zákonů.¹⁰⁴

V německém trestním zákoníku (StGB) existuje celkem třicet skutkových podstat trestných činů s výraznou extremistickou relevancí. Jde zejména o trestné činy:

- Pokračování v činnosti strany, prohlášené za protiústavní § 84 StGB (tento trestný čin postihuje zejména politický extremismus).

---

¹⁰¹ ČERNÝ, P. *Právní ochrana před extremismem*, 1. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 206 – 213.

¹⁰² MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2013, s. 30.

¹⁰³ SDS.cz. NEUBERT, J. *NPD a neonacistická scéna v Německu*. [online]. 2005. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://sds.cz/view.php?cisloclanku=2005042901#vzp>>.

¹⁰⁴ MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2013, s. 39.

- Trestný čin porušení zákazu sdružování § 85 StGB.
- Rozšiřování propagačních prostředků protiústavních organizací § 86 StGB.
- Používání označení protiústavních organizací § 86a StGB.
- Rozeštvávání národa § 130 StGB.
- Vychvalování násilí; podněcování k rasové nenávisti § 131 StGB.
- Genocidium § 220a.¹⁰⁵

Tedy svoboda projevu je i v SRN základním lidským a politickým právem, které vychází z GG. Nicméně s ohledem na historickou zkušenost Německa zejména s hitlerovským nacismem je v StGB řada skutkových podstat, které postihují zejména verbální a grafické projevy neonacismu. V oblasti symboliky lze tedy uvažovat zejména o trestné činy rozšiřování propagačních prostředků protiústavních organizací podle § 86 StGB a trestný čin používání označení protiústavních organizací dle § 86a StGB. Někdy jsou tyto ustanovení nazývány jako „propagandistické delikty“ (propaganda deliktem).¹⁰⁶

Trestného činu rozšiřování propagandistických prostředků protiústavních organizací podle § 86 StGB se dopustí ten, kdo v tuzemsku rozšiřuje nebo vyrábí k šíření v tuzemsku či zahraničí, přechovává, dováží, vyváží nebo veřejně zpřístupňuje na datových nosičích propagandistické prostředky:¹⁰⁷

- Politické strany, která byla ústavním soudem prohlášena za protiústavní, nebo strany či spolku, která je náhradní organizací takové strany.
- Spolku, který byl pravomocně rozpuštěn, protože směřuje proti ústavnímu pořádku nebo myšlence dorozumění mezi národy, nebo nástupnickou organizaci takového spolku.
- Vlady, spolku nebo zřízení mimo územní platnost trestního zákona, činných pro účely strany nebo spolku v odst. 1, 2.

¹⁰⁵ CHMELÍK, J., a kolektiv. *Extremismus*, Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o. 2012, s. 203 – 204.

¹⁰⁶ IPRAVNÍK.cz, HERCZEG, J., *Hranice svobody projevu nejen ve světle judikatury Spolkového ústavního soudu*[online]. 2010. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z WWW: http://ipravnik.cz/cz/clanky/trestni-pravo/art_6595/hranice-svobody-projevu-nejen-ve-svetle-judikatury-spolkoveho-ustavniho-soudu.aspx.

¹⁰⁷ BUNDESAMT FÜR VERFASSUNGSSCHUTZ, *Symbole und Zeichen der Rechtstextremisten*. Köln: Bundesamt für Verfassungsschutz. 2014, s. 9.

- Propagandistické prostředky, které jsou podle obsahu určeny k tomu, aby podporovaly snahy o obnovení činnosti bývalých nacionálněsocialistických organizací.¹⁰⁸

V odstavci 2 je uvedeno, co se myslí takovými propagandistickými prostředky, jedná se o písemnosti a další materiály s odkazem na § 11 odstavec 3 StGB. Tedy zvukové a obrazové nosiče, nosiče dat, obrazy a jiná zobrazení, jejichž obsah směřuje proti svobodnému demokratickému uspořádání nebo myšlence dorozumění mezi národy. Odstavec 3 uvedeného paragrafu obsahuje tzv. „klauzuli vyvinění“, kdy beztrestný je ten, který uvedené propagandistické prostředky používá k osvětě vůči státním občanům, právě k odvrácení protiústavního úsilí a v umění nebo vědě, výzkumu či výuce. Toto musí sloužit k informování o soudobém dění nebo historii. Odstavec 4 hovoří o tzv. „klauzuli adekvátnosti“. Jedná se o to, že soud může upustit od potrestání, pokud je způsobená škoda nepatrná.¹⁰⁹

Dalším trestným činem s vazbou na omezení svobody projevu je trestný čin užití označení protiústavních organizací dle § 86a StBG. Takového trestného činu se dopustí ten: *„kdo v tuzemsku rozšiřuje nebo veřejně na shromáždění, nebo v jím šířených materiálech užívá označení zakázaných stran či spolků či jejich náhradních organizací či bývalých nacionálněsocialistických organizací, nebo ten, kdo druhem a způsobem výše uvedené předměty, které taková označení představují nebo obsahují, k šíření nebo užití v tuzemsku nebo v cizině vyrábí, přechovává, dováží nebo vyváží“*.¹¹⁰

Označeními se myslí především vlajky, odznaky, části uniforem, hesla a pozdravy, či jiné verbální projevy. Trestné je však použití modifikované symboliky, která má vazbu na tyto organizace, nebo jsou zaměnitelná. Použití, nebo prezentace nemusí být veřejné, zákon zde připouští i užití v soukromí, kde je to však vázáno na osoby, které takovou symboliku používá.¹¹¹

Jedná se o abstraktní ohrožovací delikt, z tohoto důvodu se nevyžaduje ztotožnění pachatele (identifikace) se symbolickým obsahem těchto označení ani vznik následku či konkrétního nebezpečí pro zájmy chráněné trestním zákonem. V tomto případě není vyžadován záměr propagovat určité hnutí, tak jak je to vyžadování české

---

¹⁰⁸ MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2013, s. 40.

¹⁰⁹ tamtéž

¹¹⁰ MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2013, s. 42.

¹¹¹ BUNDESAMT FÜR VERFASSUNGSSCHUTZ, *Symbole und Zeichen der Rechtstextremisten*. Köln: Bundesamt für Verfassungsschutz. 2014, s. 16.

právní úpravě (např. národní socialismus). Judikatura však vyžaduje, že takové jednání musí v druhých (nezúčastněných) vzbudit dojem, že se s myšlenkami, či cíli takové organizace pachatel skutečně identifikuje.¹¹²

Kromě samotného získávání a vyhodnocování informací je důležitým úkolem úřadů na ochranu ústavnosti (Spolkového úřadu na spolkové úrovni a zemských na úrovni zemské) osvěta, tedy informování veřejnosti o „hrozbách“ pro německou demokracii. Spolkový úřad informuje veřejnost o potenciálních hrozbách pro ústavnost, aby si občané sami mohli vytvořit o protiústavních silách představu.

Součástí takové osvěty je prevence státních i nestátních úřadů, kteří se snaží upozorňovat na trestnost užití některých symbolů, především ve spojení s pravicovým extremismem. Spolkový úřad na ochranu ústavy vydává brožurky se seznamy pravicově extremistických symbolů, u některých je uváděno, zda jsou trestné či nikoliv, a to na základě předchozího rozhodování německé judikatury. Nejedná se o právní dokumenty, ale o osvětové publikace vydávané státním úřadem.¹¹³ (Příloha č. VII).

Dalším velkým tématem v SRN v souvislosti s potíráním extremismu je limit sdružovacího práva. Předpoklady pro sdružování a jejich případné zákazy jsou uvedeny v čl. 9 GG. GG uvádí, že všichni mají právo vytvářet spolky a společnosti, v odstavci 2 je však uvedeno, že platí omezení, a to zákaz sdružení, jejichž účel nebo činnost by byla protiústavní nebo proti myšlence dorozuměn mezi státy. K politickým stranám a jejich zákazu se vztahuje již zmíněný článek 21 GG.¹¹⁴ Omezení sdružovacího práva se poté projevuje v oblasti trestního práva v § 84 StGB, který sankcionuje pokračování činnosti, která byla prohlášena za neústavní, a v § 85 StGB, která sankcionuje i udržování nástupnické organizace takové strany, nebo spolku.¹¹⁵

Dalším ustanovením StBG, který má částečně vazbu na symboliku je § 130 odst. StBG. Trestného činu se dopustí ten kdo: „ššíří, veřejně vystavuje, vyvěšuje, předvádí nebo činí jinak přístupným, nabízí, postupuje nebo činí přístupným nebo vyrábí, odebírá, zasílá, skladuje, nabízí, ohlašuje, vychvaluje, dováží nebo vyváží písemnosti (i zvukové a obrazové nosiče, nosiče dat, obrazy apod.), které jako celek nebo jejichž

---

¹¹² HERCZEG, J. *Trestné činy z nenávisťi*. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 231.

¹¹³ MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2013, s. 42.

¹¹⁴ MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2013, s. 46.

¹¹⁵ MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2013, s. 52, 53.

*části užívá k uvedeným účelům, nebo jinému umožní takové užití“.*¹¹⁶ Tyto písemnosti musí podněcovat k nenávisti ke skupině, pro jejich příslušnost, musí podporovat násilí, nebo útočit na lidskou důstojnost.

Další ustanovení, respektive odstavce mají souvislost s právem sdružovacím a obecně narušením veřejného pořádku při shromáždění v souvislosti s propagováním nacionálněsocialistické období.

Vliv německé legislativy a judikatury na pravicově extremistickou scénu bylo předmětem mnoha německých expertů. Expert Volker Lange uvádí, že dříve bylo poměrně běžné, že na pravicově extremistických shromážděních byla často užívána symbolika trestná podle § 86 StGB, dále rasistická hesla. Vlivem represe se podobně jako v ČR, pravicoví extremisté snaží „pohybovat“ v právních mantinelech a nezadávat důvody k zákazu. Z tohoto důvodu poté jejich shromáždění požívají ochrany před narušením, zejména ze strany levicových extremistů. Ve společnosti se tak vytváří mylný dojem, že policie chrání fašisty.¹¹⁷

Samozřejmě, že tak jako v každé demokratické společnosti je aplikace příslušného práva i v SRN někdy problematická, např. v kauze rozšiřování původních exemplářů knihy Adolfa Hitlera *Mein Kampf*. Ústavní soud rozhodl, že se nejedná o trestný čin podle § 86 StGB, jelikož se jedná o knihu vytvořenou před účinností GG. Z tohoto důvodu nemůže její obsah směřovat proti svobodnému demokratickému zřízení SRN. Zajímavostí však je, že Ústavní soud konstatoval, že pokud by bylo původní vydání, či dotisk vybaven předmluvou, komentářem, obálkou, či ražením textu odporujícím demokratickému ústavnímu pořádku, jednalo by se o trestný čin.¹¹⁸

Tento případ je zajímavý vzhledem ke kauze tzv. Hitlerových projevů. Jedná se o kauzu, kdy nakladatelství Guidemedia, s. r. o. vydala v nákladu 10.000 kusů knihu „Adolf Hitler Projevy“, která obsahuje 18 projevů Hitlera z let 1939 až 1942, které obsahují myšlenky a principy nacionálního socialismu. Tyto projevy jsou doprovázeny

---

¹¹⁶ MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2013, s. 43.

¹¹⁷ LANGE, V. Reakce policie na extrémně pravicové aktivisty v Sasku. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009, s. 129 - 131.

¹¹⁸ HERCZEG, J. *Trestné činy z nenávisti*. Praha: ASPI, Wolters Kluwer. 2008, s. 229 – 230.

titulky a komentáři, které vyznívají jako souhlas s obsahem těchto projevů, mající formu jakéhosi vysvětlení správnosti tehdejších názorů Adolfa Hitlera.¹¹⁹

Tedy z výše uvedeného je zřejmé, že celý spor se nevedl o samotné Hitlerovy projevy, jelikož nikdo nepopírá, že Adolf Hitler řekl to, co řekl. Spor se vedl o předmluvy k těmto projevům. Soudní znalec se ve svém znaleckém posudku k těmto předmluvám vyjádřil ve smyslu, že diktátorova slova nedávaly do souvislostí se skutečnými událostmi a podle znalce naopak vyznívaly nekriticky, až pochvalně.¹²⁰

Rozsudkem Městského soudu v Brně byli všichni obžalovaní zproštěni obžaloby, neboť nebylo prokázáno, že je v žalobním návrhu označený skutek trestným činem.

V roce 2007 Zemský soud ve Stuttgartu odsoudil k pokutě vlastníka obchodu, který prodával protinacistickou symboliku pro junkerskou scénu. Jednalo se o protinacistické symboly: proškrtnutý hákový kříž, hákový kříž, který je vyhazován do koše apod. Věc byla kvalifikována podle § 86a StBG. Zemský soud dospěl k závěru, že je vlastně úplně jedno, jestli je hákový kříž přeškrtnutý, nebo ne. Jedná se stále o hákový kříž. Dále argumentoval, že pokud bude povoleno rozšiřování protinacistických symbolů, tak se v trestním zákoně vytváří mezera, která bude neonacistům umožňovat rozšiřování zakázaných symbolů. Dále soud uvedl, že ne u všech symbolů bylo zřejmé antinacistické vyznění, a může docházet k dvojímu užití. Příklad byl ukončen rozhodnutím senátu Spolkového soudního dvora, který rozhodnutí zemského soudu zrušil a obžalovaného osvobodil.¹²¹

---

¹¹⁹ PECINA.cz. *Rozsudek v kauze Hitlerových projevů*. [online]. 2014. [cit. 2015-02-06]. Dostupné z WWW: <http://pecina.cz/files/Rozsudek_MS-B_10.9.2014.pdf>.

¹²⁰ MAFRA. IDNES.cz. *Soud zprostil obžaloby trojici, která vydala knihu Hitlerových projevů*. [online]. 2014. [cit. 2015-02-06]. Dostupný z WWW: <http://brno.idnes.cz/rozsudek-nakladatelstvi-guidemedia-db7-/brno-zpravy.spx?c=A140910_160107_brno-zpravy_daj>.

¹²¹ JINÉ PRÁVO.cz. BOBEK, M., *Účelový výklad zákona obtočený o dva rohy*. [online]. 2007. [cit. 2015-02-06]. Dostupný z WWW: <<http://jinepravo.blogspot.cz/2007/03/elov-vklad-zkona-obtoen-o-dva-rohy.html>>.

4 Dotazníková šetření u P ČR

Z důvodu zjištění skutečného stavu posuzování trestnosti symboliky pravicových extremistů a zjištění názorů specialistů na problematiku extremistů u Policie ČR, byl zpracován a předložen v období od 5. ledna 2015 do 27. února 2015 specialistům na boj proti extremismu dotazník k vyplnění. Jedná se o dotazník, který byl sestaven jednoduchou a srozumitelnou formou z uzavřených otázek, nabízející několik možných variant odpovědí. V dotazníku bylo možné vybrat pouze jednu z možných odpovědí, tu kterou se co nejvíce blížila názoru, či v některých případech stavu (např. ohledně počtu zpracovaných spisů) respondenta apod. (Příloha č. VIII).

4.1 Cíl a metodika dotazníkového šetření

Samotným cílem a účelem uskutečněného dotazníkového šetření bylo získání relevantních informací při posuzování trestnosti symboliky u specializovaných složek policistů Služby kriminální policie a Vyšetřování. V teoretické části byla provedena komparace právního postihu symboliky pravicových extremistů v ČR a SRN. V souvislosti s touto komparací bylo cílem zjistit, zda respondentům dostačuje současný systém při vyšetřování extremistických trestných činů spojených se symbolikou, či zda by bylo přínosné uvažovat o jiném systému, podobnému či stejnému jako v SRN.

4.2 Výběr výzkumné metody

Při výběru výzkumné metody byla zvolena nejčastěji používanou metodu pro zjišťování statistických údajů, jedná se o metodu kvantitativní a pro respondenty je zcela anonymní. Jedná se o metodu, kterou lze získat velké množství dat za poměrně malé časové období. Z tohoto důvodu byla v praktické části zvolena forma anonymního dotazníkového šetření. Tento dotazník byl vypracován tak, aby mohl být vyplněn v elektronické podobě. Dotazník byl rozeslán formou interní sítě (Microsoft Outlook – interní elektronická pošta).

4.3 Charakteristika výzkumného souboru

Aby bylo možné šetření realizovat, bylo důležité si určit, kdo bude tvořit hlavní výzkumný soubor. S ohledem na zaměření šetření a specifičnost problematiky byl zvolen jako základní výzkumný soubor skupina policistů Služby kriminální policie a Vyšetřování se specializací na boj s extremismem. Jedná se o policisty, kteří se touto problematikou zabývají a provádějí vyšetřování této trestné činnosti. Šetření bylo provedeno formou elektronického dotazníku na všech součástech P ČR zabývajících se touto problematikou. Tedy na útvarech s celorepublikovou působností (ÚOOZ SKPV P ČR) i na útvarech s územně vymezenou působností (Krajská ředitelství a Územní odbory).

4.4 Vlastní průběh šetření

Před samotným rozesláním dotazníků bylo provedeno cestou vedoucích pracovníků jednotlivých útvarů vysvětlení výzkumného problému, aby se odstranily případné nejasnosti a chyby. Jelikož se jedná o často diskutovaný problém mezi specialisty zabývajících se touto problematikou, bylo dostačující nastínění výzkumného šetření. Ani v jednom případě nedošlo k nepochopení cíle distribuovaného dotazníku. Samotné zaslání dotazníků bylo provedeno přímo cíleně všem specialistům do jejich interní poštovní schránky.

V průběhu šetření bylo rozesláno celkem 117 dotazníků, z tohoto bylo vyplněno a následně zasláno zpět 102 dotazníků.

4.5 Stanovení hypotéz

Hypotéza 1:

Převážná část respondentů zabývajících se problematikou extremismu považuje současný systém při posuzování a vyšetřování extremistických trestných činů spojených se symbolikou za nedostačující. Tedy dotazovaní respondenti jsou nespokojeni se současným stavem apod.

Tzn., že respondenti považují za nedostačující systém, který v mnoha případech vyžaduje znalecké zkoumání. Ve většině případů je trestní řízení postaveno na vyjádření

znalce v oboru. Respondenti považují za nedostačující systém, který trpí neexistencí metodiky při zpracovávání a dokazování takových trestných činů.

Hypotéza 2:

Převážná část respondentů zabývajících se problematikou extremismu by uvítala jednoznačný směr při postihování trestných činů spojených s extremistickou symbolikou. Tedy převážná část by se přiklonila k postihování extremistické symboliky ve formě výslovného zákazu.

Tzn., že většina respondentů by uvítala vyznačení určitých mantinelů, či pravidel. Systém, který by jednoznačně vymezoval pravidla při propagaci jednoznačných symbolů (např. nacistické Německo, nebo organizací, kteří jsou jednoznačně uznány jako zločinecké).

Hypotéza 3:

Převážná část respondentů by se přiklonila při postihování extremistické trestné činnosti spojené se symbolikou ke změně právní úpravy např. ve formě seznamu zakázaných symbolů. Tedy převážná část respondentů by souhlasila se zavedením do praxe podobný model jako v SRN, kde se ve formě osvěty vydává seznam zakázané symboliky.

Tzn., že většina respondentů se přikloní k modelu užívanému v SRN. Tedy existence příručky se seznamem „zakázaných“ symbolů, která sice nemá právní sílu, ale symboly v ní obsažené jsou aktualizovány na základě rozsudků, či judikatury a lze důvodně předpokládat, že jejich veřejné nošení je trestné, či naopak.

4.6 Analýza získaných dat

Všechna získaná data byla nejprve shromážděna, utříděna a následně vyhodnocena. Po jejich vyhodnocení byla data zpracována pomocí matematicko – statistických postupů a dále byla získaná data vkládána do tabulek a grafů.

4.6.1 Statistické otázky

V první statistické otázce dotazníku byli respondenti dotazováni na délku služby u P ČR. Byly tedy zjišťovány předpokládané zkušenosti s policejní praxí. Odpovědi jsou znázorněny v tabulce č. 1. (Příloha č. IX).

V druhé statistické otázce dotazníku byla zjišťována délka praxe na problematice extremismu. Byly zjišťovány předpokládané zkušenosti na problematice extremismu. Odpovědi jsou znázorněny v tabulce č. 2. (Příloha č. IX).

V třetí statistické otázce dotazníku byla zjišťována četnost zpracování extremistických trestných činů spojených se symbolikou. Byla tedy zjišťována zatíženost jednotlivých policistů touto problematikou. Odpovědi jsou znázorněny v tabulce č. 3. (Příloha č. IX).

4.6.2 Ověření hypotéz

Hypotéza č. 1

U hypotézy č. 1, kde autor předpokládal, převážná část respondentů zabývajících se problematikou extremismu považuje současný systém při posuzování a vyšetřování extremistických trestných činů spojených se symbolikou za nedostačující, došlo šetřením k **potvrzení** této hypotézy. K ověření této hypotézy byla v dotazníku použita otázka č. 4, a otázka č. 5 (tato otázka potvrzuje pravidlo, že při neexistenci jednotného postupu v rámci ČR se ve většině případů – i se stejným zobrazením symbolů – vyžaduje stejný znalecký posudek). V otázce č. 4 tuto hypotézu potvrdilo 92 respondentů z celkového počtu 117 respondentů. V otázce č. 5 tuto hypotézu potvrdilo 78 respondentů. Výsledky šetření jsou znázorněny v grafu č. 1 a v grafu č. 2 (Příloha XI).

Hypotéza č. 2

U hypotézy č. 2, kde autor předpokládal, že převážná část respondentů zabývajících se problematikou extremismu by uvítal jednoznačný směr při postihování trestných činů spojených s extremistickou symbolikou. Tedy převážná část by se přiklonila k postihování extremistické symboliky ve formě výslovného zákazu, tato hypotéza se **potvrdila**. K ověření této hypotézy byla v dotazníku použita otázka č. 6. V otázce č. 6 tuto hypotézu potvrdilo 94 respondentů z celkového počtu 117 respondentů. Výsledky šetření jsou znázorněny v grafu č. 3 (Příloha XI).

Hypotéza č. 3

U hypotézy č. 3, autor předpokládal, že převážná část respondentů by se přiklonila při postihování extremistické trestné činnosti spojené se symbolikou ke

změně právní úpravy např. ve formě seznamu zakázaných symbolů. Tedy převážná část respondentů by souhlasila se zavedením do praxe podobný model jako v SRN, kde se ve formě osvěty vydává seznam zakázané symboliky. Tato hypotéza se taktéž **potvrdila**. K ověření této hypotézy byla využita otázka č. 7 a otázka č. 8 dotazníku. Ke zjištění případných dalších návrhů byla využita otázka č. 9 dotazníku, jejichž vyplněním se však respondenti v nadpoloviční většině přiklonili k existenci modelu podobnému v SRN, nebo existenci závazné metodiky při zpracovávání takové trestné činnosti. V otázce č. 7 tuto hypotézu potvrdilo 96 respondentů z celkového počtu 117 respondentů. V otázce č. 8 tuto hypotézu potvrdilo 83 respondentů a v otázce č. 9 se přiklonilo 63 respondentů k podobnému modelu jako v SRN. Výsledky šetření jsou znázorněny v grafu č. 4, 5, 6. (příloha XI).

4.7 Vyhodnocení a interpretace výzkumného šetření

Provedeným výzkumným šetřením za pomoci vytvořeného výzkumného anonymního dotazníku byly všechny tři hypotézy potvrzeny. Nejvíce se potvrdila hypotéza č. 2, s kterou souhlasilo celkem 82 % dotazovaných. Další hypotéza, která byla potvrzena vysokým počtem souhlasných hlasů je hypotéza č. 3, s kterou pomocí otázek anonymního dotazníku č. 7, 8 a částečně otázky č. 9 souhlasilo v prvním případě 82 % dotazovaných, v druhém případě 71 %. Otázka č. 9 anonymního dotazníku byla formulována k případnému zjištění dalších opatření při vyšetřování a dokazování trestné činnosti spojené s extremistickou symbolikou. U této otázky se 59 % dotazovaných vyjádřilo s tím, že by navrhovalo jiné řešení při zpracovávání této problematiky. Toto řešení ve většině odpovědí respondentů korespondovalo s postupem podobným s modelem v SRN. Druhý návrh spočíval např. v existenci určitého seznamu, kde by se nacházela již projednaná symbolika (rozsudky, odborné vyjádření, posudky, judikatura). Což koresponduje s cíli této bakalářské práce.

Hypotéza č. 1, kde se předpokládalo, že většina respondentů v současné době postrádá systém, jak přistupovat ke zpracovávání trestné činnosti spojené se symbolikou se taktéž potvrdila, kdy otázku č. 4, anonymního dotazníku potvrdilo 79 % dotazovaných, v otázce č. 5 se kladně vyjádřilo 67 %. Zajímavý je počet respondentů 14 %, kteří se v dotazníku vyjádřili ve smyslu, že zpracovávají tuto činnost jiným způsobem, a to zejména vlastním vyjádřením k symbolice. Tedy jakýmsi vlastním odborným vyjádřením.

Celkové hodnocení dotazníkového šetření je hodnoceno z pohledu autora velmi kladně. Jelikož se jedná o téma, které je na odborné půdě velmi diskutováno, a to ve smyslu existence určitého seznamu, či metodiky, nebo příručky, ale i v opačném smyslu, kdy je některými odborníky takový postup striktně odmítán, autor nepředpokládal, že dojde k potvrzení stanovených hypotéz v tak vysokých hodnotách.

Závěr

V kapitole nazvané *Význam symbolu, symboliky* je vysvětlen význam slova symbol. Slovo symbol je zde vysvětleno z několika zdrojů literatury. V kapitole není vysvětlen pouze význam slova, ale také jak je všeobecně chápáno, co představuje takový symbol zejména v mimo verbální komunikaci ve společnosti. Význam slova symbol byl zaměřen zejména na skutečnost, že se jedná o velice důležitou a starou metodu komunikace ve společnosti, který se objevuje v mnoha oblastech činnosti lidské společnosti, jako forma určitého sdělení. Dále se kapitola zabývá příčinami používání symboliky právě pravicovými extremisty.

Zvláštní význam je v kapitole věnován symbolice pravicových extremistických hnutí. Zde je popisován mechanismus používání symboliky, kdy sympatizantům využívání symboliky pomáhá k vzájemné identifikaci a zároveň konspiraci před represivními složkami státu. V kapitole jsou prezentovány aktuální trendy, které dokazují, že symbolika pravicových extremistů v současné době přechází do formy, která je okolní společnosti nesrozumitelná. To však neznamená, že by tato symbolika vyjadřovala méně nebezpečné ideje. Pavel Kotlán ve své publikaci uvádí: „*Představíme-li si mýtus jako odraz reality v pokřiveném zrcadle, na které nás nutí extremisté pohlédnout, pak symbolika je určitě tímto zrcadlem. Symbolika svou pestrostí, patosem a (historickými) reminiscencemi přitahuje naše pohledy k mýtu a přímo nám napovídá: Zde se dívej, taková je pravda! Ovšem nesmíme zapomenout, že funkce symboliky je i identifikační – pro podobu Přítele i Nepřítele.*“¹²²

V kapitole *Posuzování trestnosti symboliky pravicových extremistů v České republice a Spolkové republice Německo* je nejdříve vysvětlen význam slova extremismus. Slovo extremismu je zde definováno z obecného hlediska, následně je extremismus vysvětlen v rovině v jaké je definují státní orgány. Kapitola se zabývá krátkým exkurzem do historie různých ideologií, které ve svých myšlenkách právě pravicový extremismus prosazovali a způsoby, kterými se snažili tyto názory prosadit. Dále je v kapitole popsán současný stav pravicového extremismu v ČR a předpokládaný vývoj.

V kapitole je taktéž popsán vývoj pravicově extremistické scény v SRN. Z tohoto vyplývá, že obě scény se navzájem ovlivňují, zejména v pořádání hudebních

---

¹²² KOTLÁN, P. *Demokracie ve stínu*. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates. 2003, s. 32.

produkcí, distribucí zboží s extremistickou tematikou apod. Dále je v kapitole nejdříve rozebrán mechanismus postihování symboliky pravicových extremistů v ČR. V této kapitole je kladen důraz zejména na popis skutečnosti, že v současné době neexistuje napříč republikou jednotný postup při postihování trestné činnosti extremistů spojené se symbolikou. Naše právní úprava je založena na postihování ideologie, ne na samotném znázornění samotného symbolu. Tedy ve skutečnosti není trestný samotný symbol, ale ideologie, kterou tento symbol znázorňuje. Tato skutečnost se v praxi dokazuje zejména znaleckými posudky. V praxi tedy někdy dochází až k bizarním případům, že se na jeden a ten samý symbol dělá neustále dokola znalecký posudek. Aby mohlo dojít ke komparaci postupů, je v kapitole popsán i postup postihování symboliky pravicových extremistů ve SRN. Zde trestnost symbolů vychází ze Základního zákona (GG), který umožňuje tzv. „ztrátu práv“ a umožňuje demokratickými principy zakázat stranu, spolek, nebo sdružení. Pokud dojde k zákazu takového spolku nebo sdružení je i samotná prezentace symbolika, nebo pokračování v takové činnosti trestné podle německého trestního zákona. K tomuto je německými úřady vydáván seznam zakázané symboliky, kde jsou uvedeny všechny spolky a sdružení zakázány soudem a tím i jejich symbolika. V tomto seznamu (brožura) jsou pak uváděna stanoviska k trestnosti, či naopak netrestnosti takových symbolů. Tento postup se zdá být přímočarý, bez zbytečných hledání různých mezer, a v důsledku nemusí docházet k pochybnostem ve věci.

Ke zjištění názorů k současnému stavu byl vyhotoven anonymní dotazník určený pro policisty, kteří se zabývají problematikou extremismu. Vyhodnocením bylo zjištěno, že převážná část policistů by se přiklonila k určitému vymezení zpracování takové trestné činnosti, a to podobě existence seznamu, či metodiky.

Návrhem k odstranění, či eliminování pochybností a chyb při zpracovávání této problematiky je dle názoru autora zejména existence seznamu, příručky, nebo brožury, jasně vymezující symboliku, která spadá do kategorie „závadná“. Po zpracování této práce autor dospěl k závěru, kdy takový seznam by rozhodně nemusel mít formu zákona, či přílohy k zákonu, tak jak je to v problematice drog. Tento seznam by vycházel z již projednaných trestních věcí, kde existuje pravomocné rozhodnutí ve věci, či z judikatury soudů. Takový seznam by jednotně dokládal důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin, již na prvopočátku.

Samotný problém tedy netkví v otázce, zda se přiklonit k nekompromisnímu trestání jakékoliv „závadné“ symboliky, bez zkoumání bližších okolností. Spor tkví v otázce, jak se vyhnout v trestním řízení pochybnostem. Pochybnostem se lze vyhnout pouze jednoznačným přístupem. Tedy jasně daným, zákonným postupem, který lze v praxi uskutečnit formou určitého seznamu. Tento seznam by mohl vycházet z rozsudků ve věcech, ve kterých byl zpracováván znalecký posudek a kde došlo k uznání vinny, či nevinny osoby. Došlo by tak vyloučení pochybností ve věci, kdy v jednom kraji je zpracován „kladný“ posudek a v kraji druhé „negativní“ znalecký posudek. V mnoha kauzách by došlo k urychlení trestního řízení a snížení nákladů, v souvislosti s vyžadováním takových posudků. Tento seznam by se potom mohl doplňovat o další modifikovanou symboliku, která byla uznána za trestnou. V těchto případech by se samozřejmě neustále dokazovala subjektivní stránka takového trestného činu, jakožto jeden z povinných znaků. Tedy i nadále by policie měla povinnost zkoumat skutečnost, zda nošením určité symboliky, byl spáchán trestný čin, ve vztahu k úmyslu pachatele se přihlásit k určité ideologii. Myšlenka samotné existence takového seznamu, podobnému ve SRN, není myšlenkou striktní kriminalizace kohokoliv, kdo užije nevědomě veřejně např. triko s nápisem Blood and Honour, při venčení psa před domem. Pokud však takové triko užije osoba při shromáždění neonacistů na náměstí, k uctění zavražděného Miloše Reha (skinhead, kterého 16. 5. 1999 v Litvínově zabil příslušník romského etnika), neměla by se na místě vyskytnout ze strany policie žádná pochybnost. Tato pochybnost by se neměla vyskytnout ani v pozdějším dokazování. Symbolika pravicových extremistů je problémem zejména při veřejných shromáždění, kde často ze strany policie není mnoho času ke složitému vyhodnocování takové symboliky. V těchto případech by takový podobný seznam, nebo metodika byla zcela účinná, a to zejména pro policisty velené do opatření, bez zkušenosti s touto problematikou. V neposlední řadě i pro samotné velitelé opatření, kteří jsou mnohdy postavení před nelehké rozhodnutí zakročit proti jednotlivci, či jednotlivcům, a narušit tak shromáždění, pouze na základě výkladu takové symboliky operativní hlídkou. V některých případech se nabízí řešení operativního zpracování (nafocení) takové symboliky a zpracování ex post. V těchto případech však nastává problém, že tímto způsobem vlastně policie nechala osobu páchat trestný čin po celou dobu shromáždění. Nedochovalo by tak k situacím, kdy např. na shromáždění v Brně osoba se zjevně závadovým symbolem projde shromážděním bez povšimnutí ze strany policie, je tato osoba o týden později v Mostě omezena na svobodě a vyšetřována v souvislosti

s takovým symbolem. Tyto skutečnosti oprávněně vyvolávají pochybnosti ve věci v samotném řízení.

V současnosti se hodně hovoří i o konceptu, kdy by se mělo od postihování symboliky upustit úplně. Tímto bychom se mohli vyhnout střetu se zaručenou svobodou projevu, kterou má každý občan zajištěnou Listinou základních práv a svobod.¹²³ Známý odborník na extremismus Miroslav Mareš na konferenci Symbol a symbolika v roce 2005 uvedl, že „*v demokratické společnosti by do budoucna měla být role trestního práva v potírání verbálních a vizuálních projevů extremismu spíše upozad'ována*“.¹²⁴

Je tedy na společnosti, jaký koncept přijme jako dostatečný. Zda si v boji proti extremismu ponechá současný systém, který v mnoha případech nahrává osobám inklinujícím k myšlenkám, které v minulosti zavraždily miliony lidí. Nebo nastavit systém, který jednoznačně určí pravidla hry. Každý systém funguje za předpokladů, že jsou zde nastaveny určité limity a pravidla.

Nemělo by se však při posuzování zapomínat na fakt, že extremistická trestná činnost spojená se symbolikou je někdy jediný způsob, skrz který jde s touto kriminalitou účinně bojovat.

---

¹²³ ČESKO. Listina základních práv a svobod ze dne 16. prosince 1992, ústavní zákon č.2. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 2. čl. 17.

¹²⁴ G.cz. *Zlé, závadné a vůbec nejhorší symboly*. [online]. 2014. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://g.cz/nejzlejsi-symboly/>>.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BASTL, M., et al. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada Publishing, 2011. 285 s. ISBN 978-80-247-3797-3.
2. CARTENS, F. Když se z nepřátel stanou přátelé. Konfliktní linie německých a českých neonacistů. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009. 153 s.
3. ČERNÝ, P. *Právní ochrana před extremismem*. 1. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7400-053-9.
4. DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha: Policejní akademie ČR. 2008. 151 s. ISBN 978-80-7251-286-7.
5. GIBSON, C. *Symboly a jejich významy: klíč k výkladu motivů a znaků v umění*. Praha, Slovart, 2010. 256 s. ISBN 978-80-7391-370-0.
6. GRJASNOW, M. Dějiny organizovaného pravicového v Německu. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009. 153 s.
7. HERCZEG, J. *Trestné činy z nenávisti*. Praha: ASPI, Wolters Kluwer. 2008, 260 s. ISBN 978-80-7357-311-9.
8. CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-098-6.
9. CHMELÍK, J. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno, Armex Publishing, 2005. 99 s. ISBN 0-86244-14-8.
10. CHMELÍK, J., a kolektiv. *Extremismus: Plzeň*. Aleš Čeněk, s. r. o. 2012. 432 s. ISBN 978-80-7418-103-0.
11. KALAMÁR, Š., SVOBODA, I., SUNARDI, T., VOPRŠÁL, P. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Ostrava, Key publishing, 2011. 136 s. ISBN 978-80-7418-103-0.
12. KALIBOVÁ, K., CAKL, O. Informace o propojení českých a německých neonacistů. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V., 2009. 153 s.

13. KENNER, T. A. *Symboly a jejich skrytý význam: záhadný smysl a zapomenutý původ znamení a symbolů v moderním světě*. Praha, Metafora. 2007. 160 s. ISBN 978-80-7359-079-6.
14. KOTLÁN, P. *Demokracie ve stínu*. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates. 2003. 173 s. ISBN 80-86572-07-2.
15. LANGE, V. Reakce policie na extrémně pravicové aktivisty v Sasku. In *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen, e. V. 2009. 153 s.
16. LEE, A., M. *Bestie se probouzí*. Praha: BB/art s. r. o., 2004, 487 s. ISBN 80-7341-370-1
17. MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MV, Odbor bezpečnostní politiky. 2005. 80 s.
18. MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky. 2011. 123 s. ISBN 978-80-7278-568-1.
19. MAREŠ, M., VÝBORNÝ, Š. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2013. 249 s. ISBN 978-80-7325-326-4.
20. MAREŠ, M., et al. *České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy)*. Analýza pro Ministerstvo vnitra ČR – Odbor bezpečnostní politiky. Brno, 2011. 55 s.
21. MAC GOWAN, L. *Radikální pravice v Německu*. Praha: Prostor. 2004. 288 s. ISBN 80-7260-122-9.
22. NOVOTNÝ, F., a kolektiv. *Trestní zákoník 2010*. Praha: EUROUNION Praha, s. r. o. 2010. 838 s. ISBN 978-80-7317-084-0.
23. ŠÁMAL, P., a kolektiv. *Trestní řád: komentář – díl. I. 6*. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2008. 1501 s. ISBN 978-80-7400-043-0.
24. VEGRICHTOVÁ, B. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2013, 319 s. ISBN 978-80-7380-427-5.

Elektronické zdroje

1. ACWSALOON.cz. *Znaky divizí Waffen SS*. [online]. 2014. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z WWW: <http://www.acwsaloon.cz/hotove/s/ss/ss_divize.html>.

2. ABZ.cz. *Slovník cizích slov*. [online]. 2014. [cit. 2014-10-09]. Dostupné z WWW:< <http://www.slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovník/pismo/S/stranka/126>>.
3. EPRAVO.cz. ŠVEC, M. *Eliminace extremismu – inspirace v zahraniční právní úpravě*. [online]. 2013. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z WWW:<<http://epravo.cz/top/clanky/eliminace-extremismu-inspirace-v-zahranicni-pravni-uprave-91036.html>>.
4. G.cz. *Zlé, závadné a vůbec nejhorší symboly*. [online]. 2014. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://g.cz/nejzlejsi-symboly/>>.
5. IPRAVNIK.cz, HERCZEG, J. *Hranice svobody projevu nejen ve světle judikatury Spolkového ústavního soudu*[online]. 2010. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z WWW: http://ipravnik.cz/cz/clanky/trestni-pravo/art_6595/hranice-svobody-projevu-nejen-ve-svetle-judikatury-spolkoveho-ustavniho-soudu.aspx>.
6. JINÉ PRÁVO.cz. BOBEK, M. *Účelový výklad zákona obtočený o dva rohy*. [online]. 2007. [cit.2015-02-06]. Dostupný z WWW: <<http://jinepravo.blogspot.cz/2007/03/elov-vklad-zkona-obtoen-o-dva-rohy.html>>.
7. MINISTERSTVO VNITRA ČR. Odbor bezpečnostní politiky. *Výroční zprávy o extremismu a koncepcí boje proti extremismu*. [online]. 2013. [cit. 2013-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>>.
8. PANNACZ.com. *Esoterika a duchovno*. [online]. 2014. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.panacz.com/esoterika-kurz.2/cisla-vyznam-a-symboly.225.html>>.
9. PECINA.cz. *Rozsudek v kauze Hitlerových projevů*. [online]. 2014. [cit. 2015-02-06]. Dostupné z WWW: <http://pecina.cz/files/Rozsudek_MS-B_10.9.2014.pdf>
10. POHLEDZVENKU.cz, HEROLDOVÁ, K. *Boj s pravicovými extremisty: v Německu to jde, u nás ne?* [online]. 2013. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://pohledzvenku.cz/spolecnost/194-boj-s-pravicovymi-extremisty-v-nemecku-to-jde-u-nas-ne>>.
11. MAFRA. IDNES.cz. *Soud zprostil obžaloby trojici, která vydala knihu Hitlerových projevů*. [online]. 2014. [cit. 2015-02-06]. Dostupný z WWW:

- <http://brno.idnes.cz/rozsudek-nakladatelství-guidemedia-db7-/brno-zpravy.spx?c=A140910_160107_brno-zpravy_daj>.
12. MUSIL, J. Hodnocení znaleckého posudku. In *Kriminalistika*. 2010, roč. 43, č. 3. [online]. 2015. [cit. 2015-01-05]. Dostupné z: WWW <<http://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-znaleckeho-posudku.aspx>>.
  13. NOVINKY.cz. *Znalec označil radikály za deprimovaná hovada, soud řeší jeho podjatost*. [online]. 2012. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z WWW: : <<http://www.novinky.cz/domaci/257229-znalec-oznacil-radikaly-za-deprimovana-hovada-soud-resi-jeho-podjatost>>.
  14. ROMEA.cz. *Znalec na extremismus Michal Mazel končí. Důvodem i vyhrožování neonacistů*. [online]. 2010. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.romea.cz/cz/zpravy/znalec-na-extremismus-michal-mazel-konci-duvodem-je-i-vyhrozovani-neonacistu>>.
  15. SDS.cz. NEUBERT, J. *NPD a neonacistická scéna v Německu*. [online]. 2005. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://sds.cz/view.php?cisloclanku=2005042901#vzp>>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

1. ČESKO. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. Metodický materiál, *Extremismus*. Brno: 2009, 95 s.
2. BÍLINSKÁ, E. *Ochrana ústavnosti v Německu s důrazem na zákaz politických stran*. Praha, 2007. Bakalářská práce. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph. D. 50 s.
3. BULLETIN. *O podobách pravicového extremismu (nejen) v České republice*. Člověk v tísni, číslo 4. Praha, 2008, 7 s.
4. BUNDESAMT FÜR VERFASSUNGSSCHUTZ. *Symbole und Zeichen der Rechtsextremisten*. Köln: Bundesamt für Verfassungsschutz. 2014. 68 s.
5. MAREŠ, M. Úvod do problematiky pravicově extremistických hudebních produkcí na území ČR (vstupní studie vědeckých a praktických poznatků). In: *Extremismus*. Metodický materiál NSZ, Sl. 54/2006.

6. MAREŠ, M. *Problematika Hate Crime. Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky. Brno. 2011. 44 s.
7. VÝBORNÝ, Š., MAREŠ, M. *Práce se znalcem v oblasti extremismu*. Brno: MV ČR, Odbor bezpečnostní politiky, 2014, 34 s.
8. MINISTERSTVO VNITRA ČR. Odbor bezpečnostní politiky. *Zpráva o extremismu na území ČR v roce 2012*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. 2013. 133 s.
9. MINISTERSTVO VNITRA ČR. Odbor bezpečnostní politiky. *Zpráva o extremismu na území ČR v roce 2013*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. 2014. 72 s.
10. Spisový materiál Policie ČR. Územní odbor Most, 1. Oddělení obecné kriminality, vedený pod Č.j. KRPU-xxxx/TČ-2011-040871.

Judikatura

1. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu ze dne 20. května 2008, sp. zn. I. ÚS 49/06 uveřejněné v databázi nálezů a rozhodnutí. Dostupné z WWW: <http://www.usoud.cz/nalus.soud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=58969&pos=26700&typ=result>.
2. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. února 2010, č. j. Pst 1/2009-348. Brno. 2010. 122 s.
3. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 25 Cdo 583/2001. Brno. 2002. 5 s. Dostupné z WWW: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/3EFB7588C6D8DE68C1257A4E0067027E?openDocument&Highlight=0.
4. ČESKO. OKRESNÍ SOUD. Rozsudek Okresního soudu ze dne 13. 4. 2012, č. j. 42 T 20/2001-257. Most. 2012. 6 s.

Právní předpisy

1. ČESKO. Listina základních práv a svobod ze dne 16. Prosince 1992, ústavní zákon č. 2. Ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 2, s. 10-11. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>. ISSN 1211-1244.

2. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., ze dne 17. července 2008, o Policii ČR. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086 – 4116. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=6&T=980>>. ISSN 1211-1244>.
3. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník ve znění pozdějších úprav a předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11. s. 354 – 464. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=6&T=980>>. ISSN 1211-1244>.
4. ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb., ze dne 17. května 1990, o přestupcích. In *Sbírka zákonů, Československá federativní republika*. 1990, částka 35, s. 810 – 826. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=6&T=980>>. ISSN 1211-1244>.
5. ČESKO. Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších úprav a předpisů. In *Sbírka zákonů, Československá federativní republika*. 1990, částka 19. s. 369 – 373. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=6&T=980>>. ISSN 1211-1244>.
6. ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších úprav a předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 17, s. 570 – 672. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=6&T=980>>. ISSN 1211-1244>.
7. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších úprav a předpisů. In *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1967, částka 14. s. 125 - 129. Dostupné z WWW: <<http://ftp.aspi.cz/opis.pdf/1967/014-1967.pdf>>.

Seznam příloh

- I. Symbolika barev
- II. Symbolika čísel
- III. Runová symbolika a symbolika křížů
- IV. Emblémová symbolika
- V. Verbální a personifikovaná symbolika
- VI. Současné trendy v symbolice ultrapravicových hnutí
- VII. Titulní strana publikace Rechtstremismus: Symbole, Zeichen und verbotene Organisationen, Bundesamt für Verfassungsschutz
- VIII. Dotazník použitý v praktické části
- IX. Praktická část – tabulky
- X. Praktická část – grafy

Přílohy

PŘÍLOHA I

Ukázka typických symbolů nacistického Německa z období 2. Světové války s využitím typických barev (černá, bílá, červená). Shora: Vlajka Německa z let 1933-1935, vlajka Německa z let 1935-1945, Říšská válečná vlajka z let 1935-1945.¹²⁵

¹²⁵ MAREŠ, M. *Symboły používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MV, Odbor bezpečnostní politiky. 2005, s. 17 – 19.

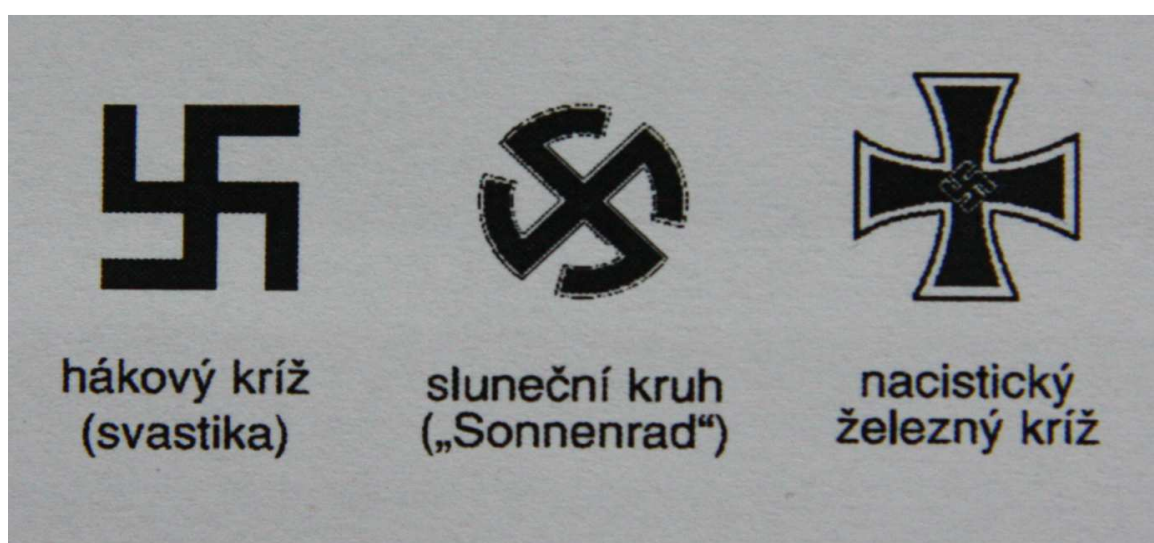
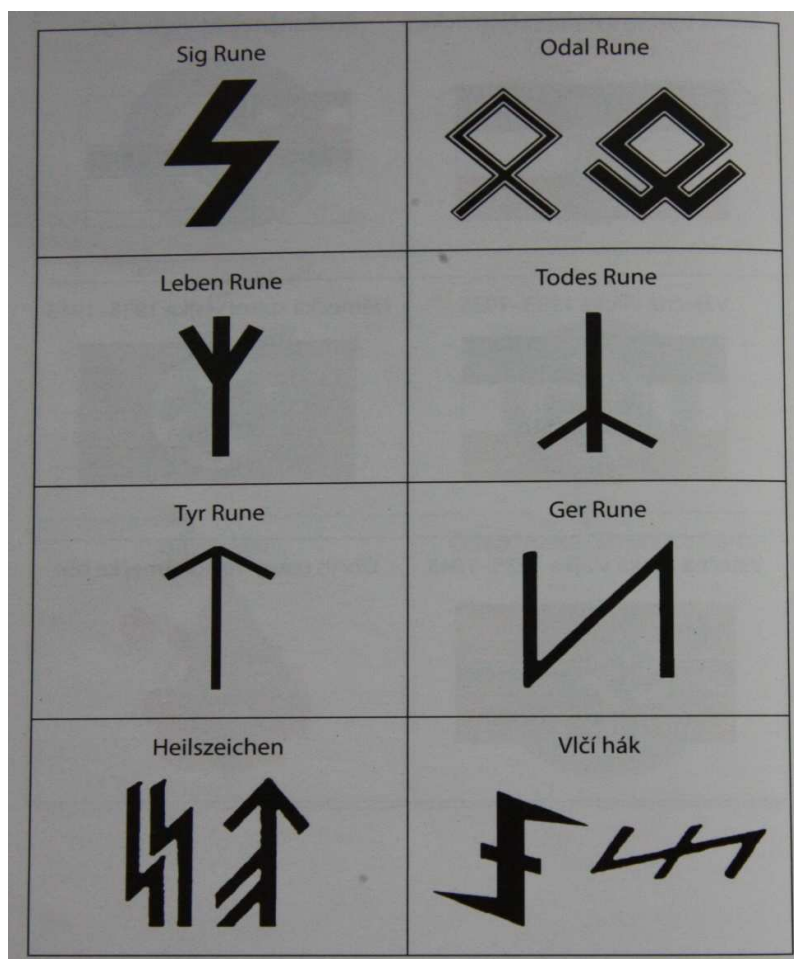
Ukázka používaných číselných zkratk v symbolice čísel.¹²⁶

<p>Adolf Hitler</p> <p>18</p>	<p>Heil Hitler</p> <p>88</p>
<p>20. duben (narozenyiny Adolfa Hitlera)</p> <p>4/20</p>	<p>Citát Davida Lanea, amerického neonacistického teroristy:</p> <p>We must secure the existence of our people and a future for white childern</p> <p>(Musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí)</p> <p>14 slov</p>
<p>Mit deutschem Gruß (S německým pozdravem, „písemné hajlování“)</p> <p>1347</p>	<p>White Supremacist („bílý nadřazenec“)</p> <p>23 W</p>

¹²⁶ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha, Ministerstvo obrany České republiky. 2011, s. 53.

PŘÍLOHA III

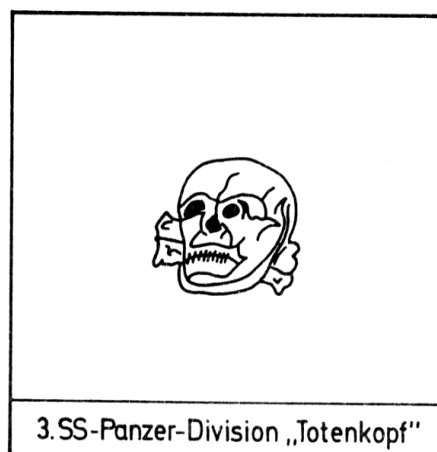
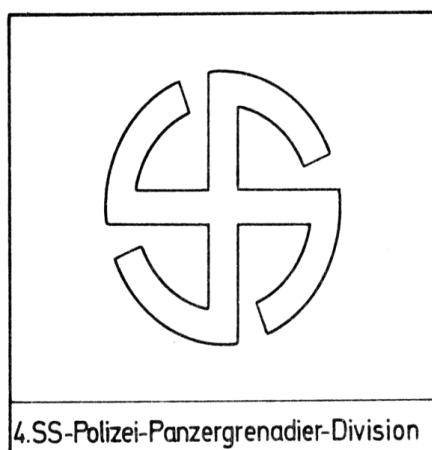
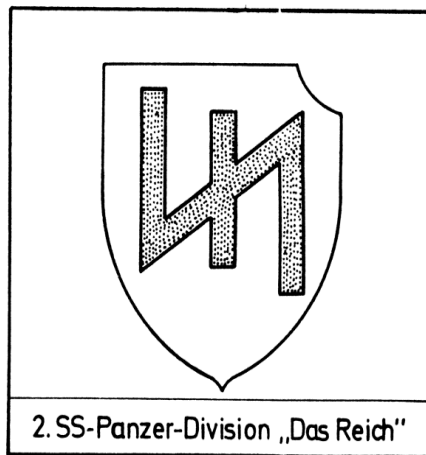
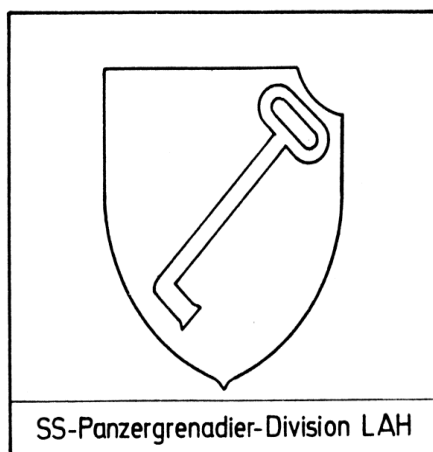
Ukázka využití starogermánských run pravicovými extremisty. Runami jsou často psány pro zakrytí skutečného významu nápisy, či tetování.¹²⁷

¹²⁷ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha, Ministerstvo obrany České republiky. 2011, s. 40.

PŘÍLOHA IV

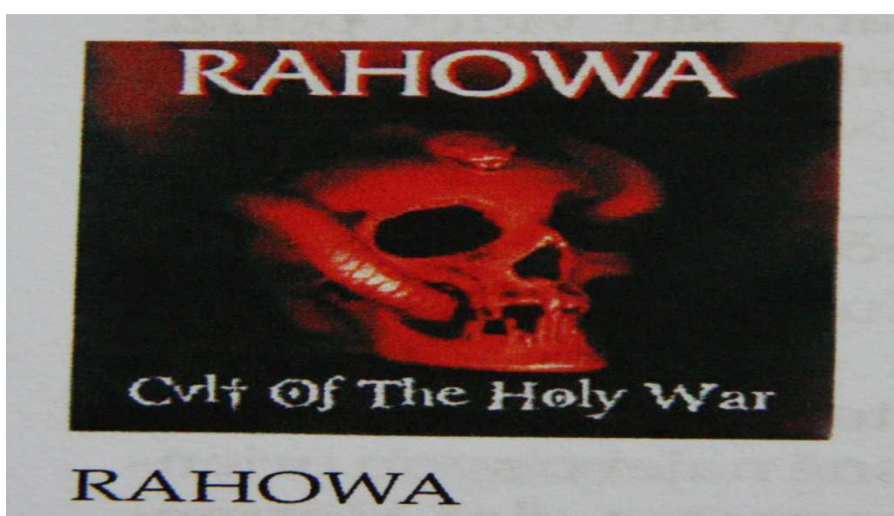
Ukázka symbolů divizí zbraní SS. V neonacistickém spektru jsou tyto symboly mimořádně populární. Divize SS jsou chápány jako nacistická elita, který je třeba následovat.¹²⁸

¹²⁸ ACWSALOON.cz. *Znaky divizí Waffen SS*. [online]. 2014. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z WWW: <[http://www.acwsaloon.cz/hotove/s/ss/ss divize.html](http://www.acwsaloon.cz/hotove/s/ss/ss%20divize.html)>.

PŘÍLOHA V

Ukázka verbální a personifikované symboliky. Jedná se o symboliku, která se používá zejména pro její neznalost širší veřejnosti. Symbolika používaná hojně zejména na propagandistických materiálech.¹²⁹

¹²⁹ KALAMÁR, Š., SVOBODA, I., SUNARDI, T., VOPRŠÁL, P. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Ostrava, Key publishing, 2011, s. 118.

PŘÍLOHA VI

Ukázka současných trendů ve využití symboliky pravicových extremistů. Nahoře mikina s motivem Deutsche Soldaten, vpravo dobový propagandistický plakát německé branné moci (1939 - 1945) pro zjevnou inspiraci motivu vojáka, níže vlevo prapor neonacistické organizace Národní odpor v provedení tzv. trojakordu a vlevo znak divize SS Dirlewanger.¹³⁰

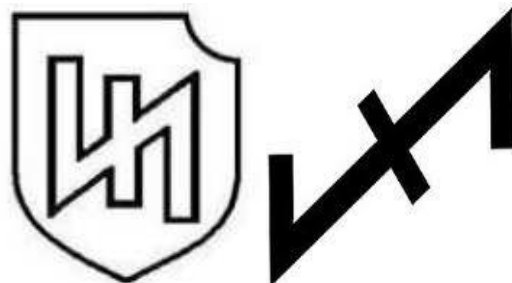

¹³⁰ Spisový materiál Policie ČR. Územní odbor Most, 1. Oddělení obecné kriminality, vedený pod Č. j. KRPU-xxxx/TČ-2011-040871.

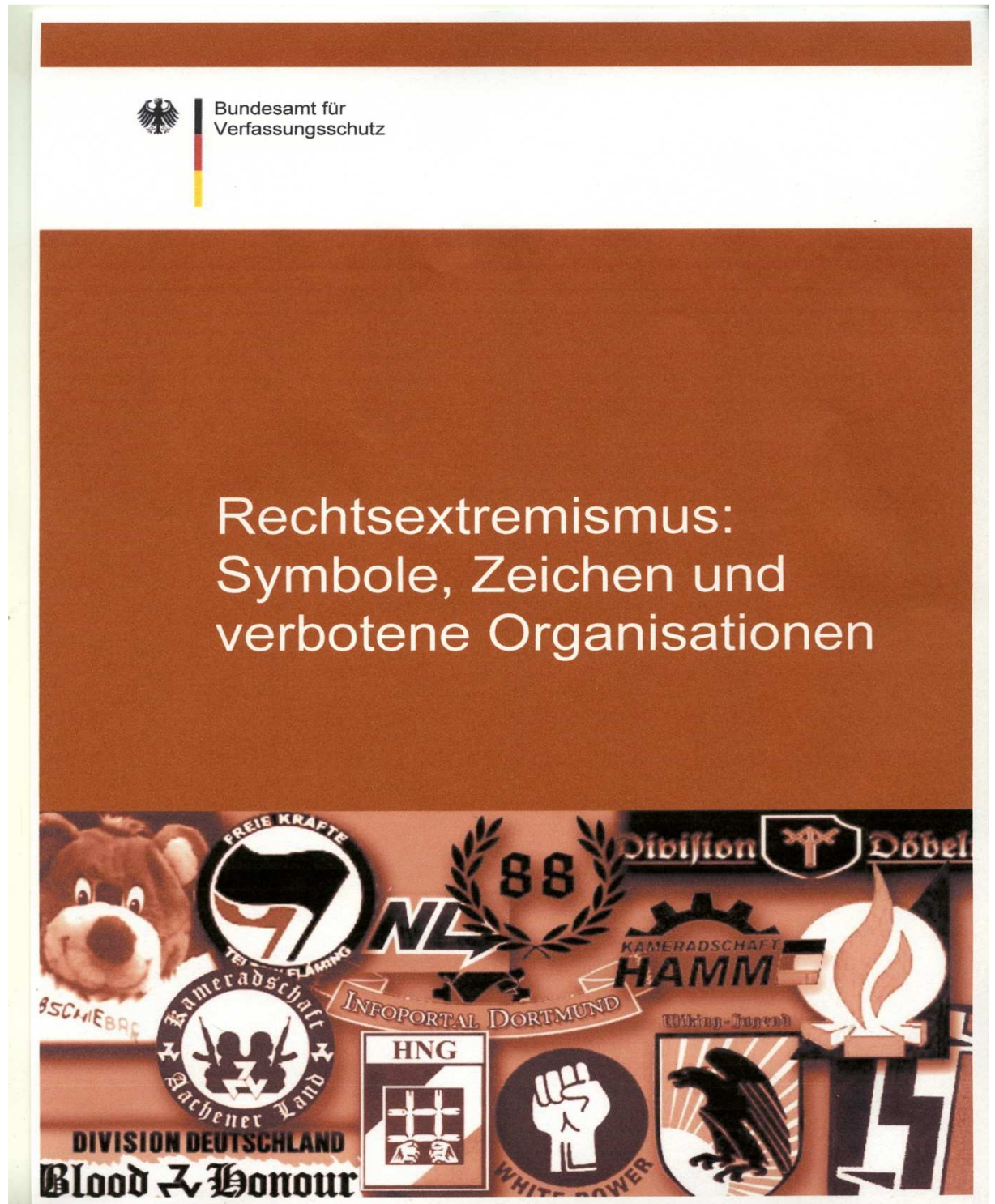
Nahoře - mikina s motivem Bound for Glory, vpravo pak znak SS, jednotky Werwolf, dále modifikovaný znak Werwolf/Vlčí hák. *Dole* - Mikina Widerstand, vpravo znak Luftwaffe v letech 1939 – 1945.¹³¹

¹³¹ Spisový materiál Policie ČR. Územní odbor Most, 1. Oddělení obecné kriminality, vedený pod Č. j. KRPU-xxxx/TČ-2011-040871.

PŘÍLOHA Č. VII

Titulní strana příručky Rechtsextremismus: Symbole, Zeichen und verbotene Organisationen, kterou vydává Úřad pro ochranu ústavy (Bundesamt für Verfassungsschutz).¹³²

¹³² BUNDESAMT FÜR VERFASSUNGSSCHUTZ, *Symbole und Zeichen der Rechtsextremisten*. Köln: Bundesamt für Verfassungsschutz. 2014.

Použitý dotazník v praktické části.¹³³

Dotazník

Vážení kolegové, dovoluji si Vás tímto požádat o vyplnění níže uvedeného dotazníku, který bude součástí bakalářské práce na téma: **Komparace symboliky pravicových extremistů v České republice a Spolkové republice Německo.**

Cílem bakalářské práce je porovnat možnosti právního postihu symboliky pravicových extremistů v ČR a SRN. A na základě této komparace učinit dílčí závěry.

U každé otázky prosím zvolte pouze jednu odpověď, dotazník je anonymní. **Nutno 2x poklepat a zvolit „zaškrtnuto“.** Vyplněný dotazník prosím zašlete elektronicky na služební email: petr.lohse@pcr.cz

Předem děkuji za spolupráci.

1. Délka Vaší služby u P ČR je?

- do 5 let
 do 10 let
 do 20 let
 nad 20 let

2. Délka Vaší služby u P ČR na problematice extremismu?

- do 5 let
 do 10 let
 do 20 let

3. V jakém množství se zabýváte extremistickými trestnými činy spojené se symbolikou ročně?

- do 5 TČ/přestupků
 do 10 TČ/přestupků
 nad 10 TČ/přestupků

4. Je podle Vás v současnosti při postihování (dokazování) trestné činnosti spojené s extremistickou symbolikou v ČR stanovený jednotný, jasný postup (metodika)?

- ano
 ne
 nevím

---

¹³³ Autor práce (vlastní)

5. **Vyžadujete při každém dokazování extremistické trestné činnosti spojené se symbolikou odborné (znalecké) zkoumání?**

- ano
 ne
 jiný

způsob:.....

6. **Myslíte si, že by se veřejné nošení symbolů (propagace) v ČR mělo postihovat formou výslovného zákazů konkrétních symbolů, nebo aplikovat současný systém, či by nošení takových symbolů mělo být součástí absolutní svobody projevu?**

- ano, mělo by se postihovat ve formě výslovného zákazu
 ne, mělo by to patřit ke svobodě projevu bez ohledu na grafické znázornění a příslušnost k jakémukoliv hnutí
 současný systém je dostačující

jiné:.....

7. **Uvítali byste změnu v právní úpravě, např. přílohu k zákonu zakázaných symbolů?** (Tak, aby bylo od prvopočátku zřejmé překročení zákona. V případě modifikované symboliky by se samozřejmě zpracovávalo znalecké zkoumání, a v pozitivním případě by takový symbol byl zařazen na tento seznam. Subjektivní stránka by se dokazovala dále.)

- ano
 ne

8. **Myslíte si, že úprava této problematiky v SRN (příloha zakázaných symbolů) je správné řešení?**

- ano
 ne

9. **Navrhovali byste případně další, nebo jiné změny v postihování extremistických trestných činů spojené se symbolikou?**

- ano, jaké:

.....
.....
.....

- .....
 ne

PŘÍLOHA Č. IX

Z tabulky č. 1 je zřejmé, že z celkových 117 respondentů – policistů, kteří vyplnili a odevzdali dotazník, bylo 0 respondentů s délkou služby do 5 let (0 %), 46 respondentů s délkou služby do 10 let (39,3 %), 55 respondentů s délkou služby do 20 let (47 %) a 16 respondentů s délkou služby nad 20 let (13,7 %).

Tabulka č. 1 – délka služby respondentů

Délka služby	do 5 let		do 10 let		do 20 let		nad 20 let	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
		0	0	46	39,3	55	47	16

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z tabulky č. 2 je zřejmé, že z celkových 117 respondentů – policistů, kteří se účastnili a vyplnili dotazník, bylo 73 respondentů s délkou služby do 5 let na problematice extremismu (62,4 %), 35 respondentů s délkou služby do 10 let na problematice extremismu (29,9 %) a 9 respondentů s délkou služby do 20 let (7,7 %).

Tabulka č. 2 – délka služby na problematice extremismu

Délka služby	do 5 let		do 10 let		nad 20 let	
	počet	%	počet	%	počet	%
extremismus	73	62,4	35	29,9	9	7,7

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z tabulky č. 3 vyplývá, že z celkových 117 respondentů, kteří vyplnili dotazník, je 67, kteří zpracují do 5 trestných činů či přestupků spojených s extremistickou symbolikou, 30 respondentů zpracují do 10 trestných činů, či přestupků a 20 respondentů zpracují nad 10 trestných činů, či přestupků spojených s extremistickou symbolikou.

Tabulka č. 3 – zpracovanost problematiky symboliky za rok

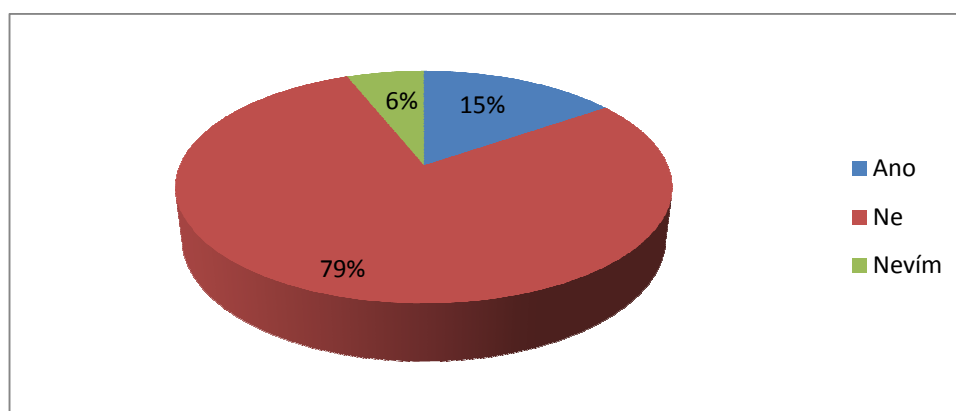
Zpracovanost	do 5 TČ/přestupků		do 10 TČ/přestupků		nad 10 TČ/přestupků	
	počet	%	počet	%	počet	%
		67	57,3	30	25,6	20

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

PŘÍLOHA Č. X

Z grafu č. 1 je zřejmé, že z celkových 117 respondentů – policistů na linii extremismu, kteří odevzdali a vyplnili dotazník, se k otázce: „*Je podle Vás v současnosti při postihování (dokazování) trestné činnosti spojené s extremistickou symbolikou v ČR stanovený jednotný, jasný postup (metodika)?*“ vyjádřilo 18 respondentů (15,4 %) souhlasně, 92 respondentů (78,6 %) nesouhlasně a 7 respondentů (6 %), že neví.

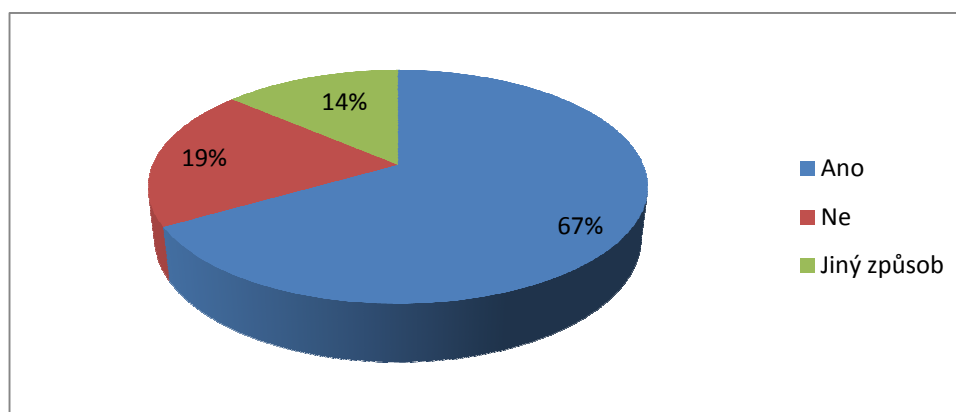
Graf č. 1

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z grafu č. 2 je zřejmé, že z celkových 117 respondentů – policistů na linii extremismu, kteří odevzdali a vyplnili dotazník, k otázce: „*Vyžadujete při každém dokazování extremistické trestné činnosti spojené se symbolikou odborné (znalecké) zkoumání?*“ se vyjádřilo 78 respondentů (66,7 %) pozitivně, 23 respondentů (19,6 %) negativně a 16 respondentů (13,7 %), že jiným způsobem. Ve většině případů se jedná o samotné vyjádření k symbolice policejním orgánem.

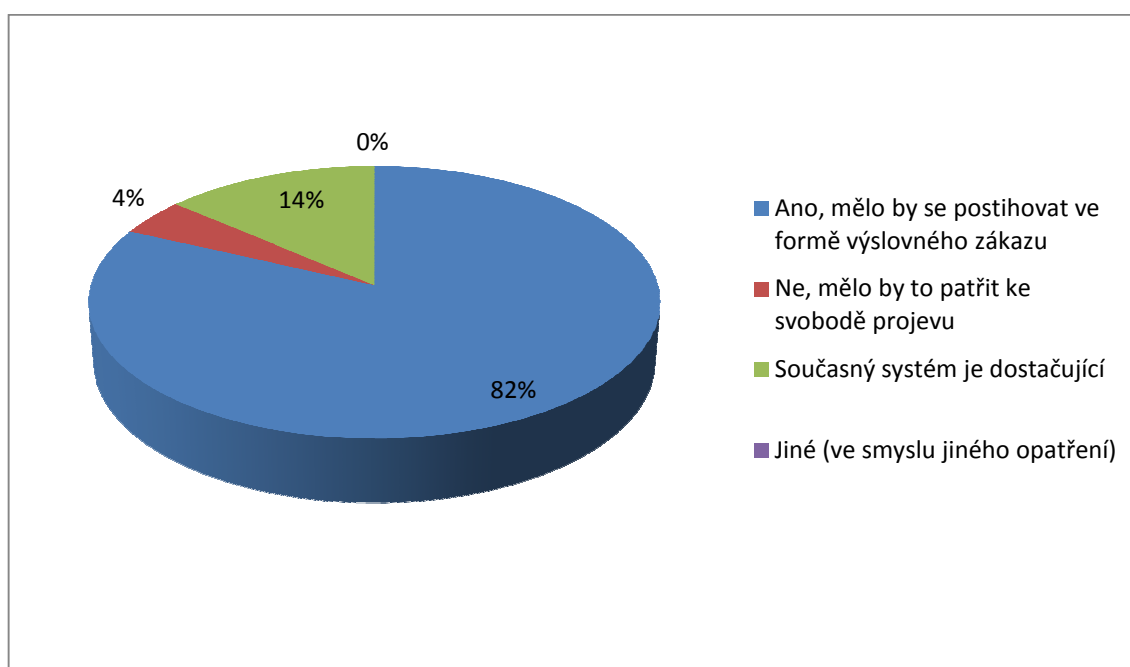
Graf č. 2

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z grafu č. 3 je zřejmé, že z celkových 117 respondentů – policistů na linii extremismu, kteří odevzdali a vyplnili dotazník se k otázce: „*Myslíte si, že by se veřejné nošení symbolů (propagace) v ČR mělo postihovat formou výslovného zákazu konkrétních symbolů, nebo aplikovat současný systém, či by nošení takových symbolů mělo být součástí absolutní svobody projevu?*“ vyjádřilo 94 respondentů (80,3%) ve smyslu výslovného zákazu, 5 respondentů (4,3 %) ve smyslu, že by takové nošení mělo patřit ke svobodě projevu, 18 respondentů (15,4 %) uvedlo, že současný systém je dostačující a 0 respondentů (0 %) ve smyslu jiného opatření. Odpověď ve smyslu „že současný systém je dostačující“ koresponduje a potvrzuje i hypotézu č. 1 a otázku č. 1 dotazníku.

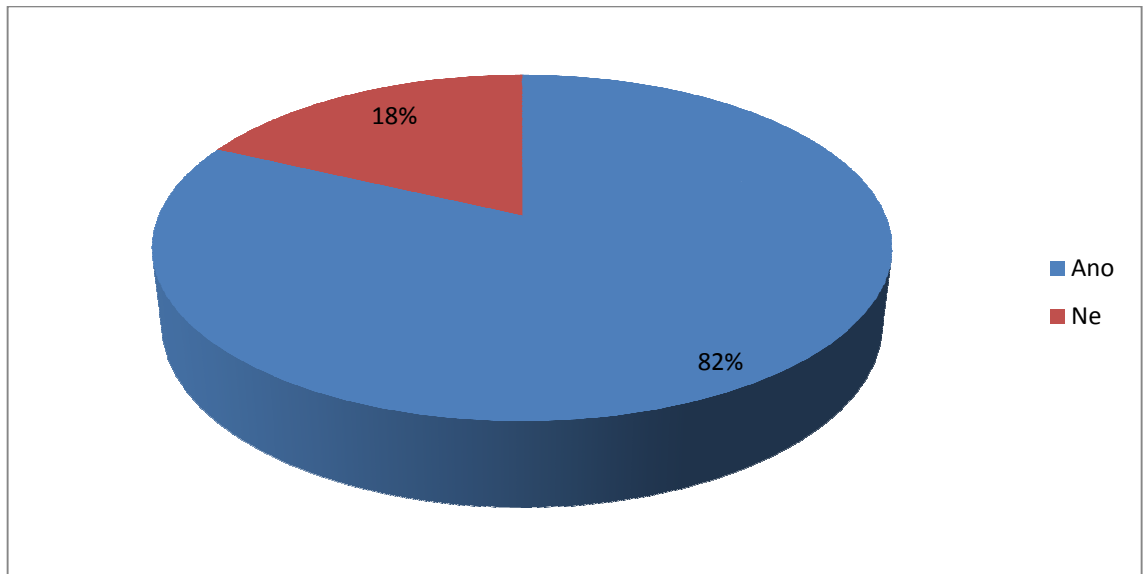
Graf č. 3

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z grafu č. 4 je zřejmé, že z celkových 117 respondentů – policistů na linii extremismu, kteří odevzdali a vyplnili dotazník, se k otázce: „*Uvítali byste změnu v právní úpravě, např. přílohu k zákonu zakázaných symbolů?*“ vyjádřilo 96 respondentů (82 %) ve smyslu, že by takovou přílohu přivítali, 21 respondentů (18 %) z celkového počtu, že ne.

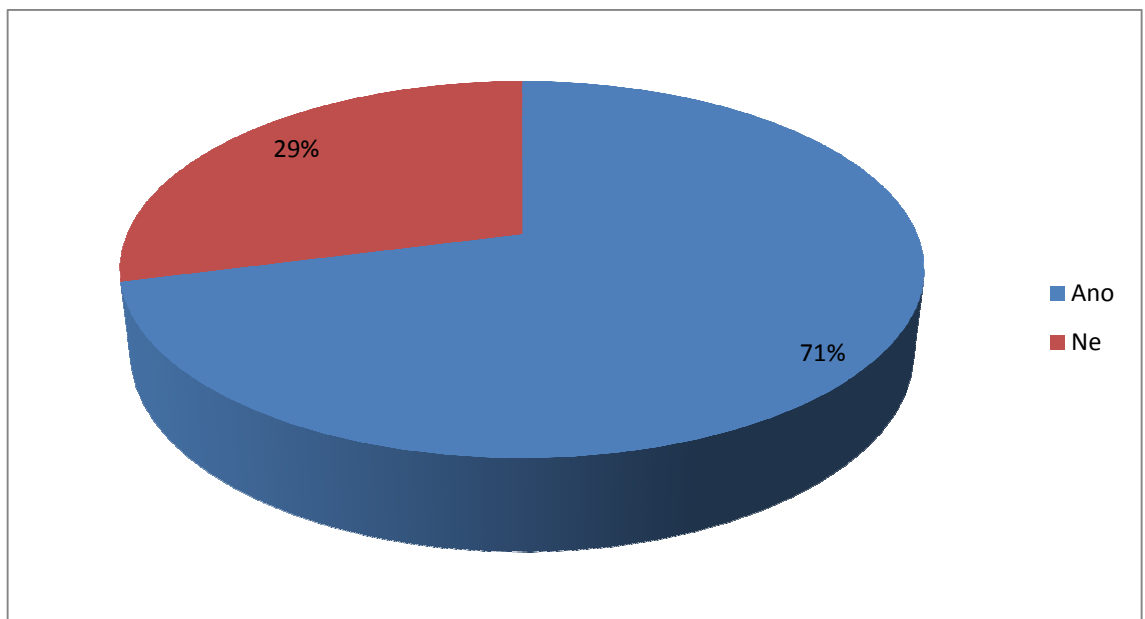
Graf č. 4

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z grafu č. 5 je zřejmé, že z celkových 117 respondentů – policistů na linii extremismu, kteří odevzdali a vyplnili dotazník, se k otázce: „*Myslíte si, že úprava této problematiky v SRN je správné řešení?*“ vyjádřilo 83 respondentů (71 %) ve smyslu, že ano, 34 respondentů (29 %) z celkového počtu, že ne.

Graf č. 5

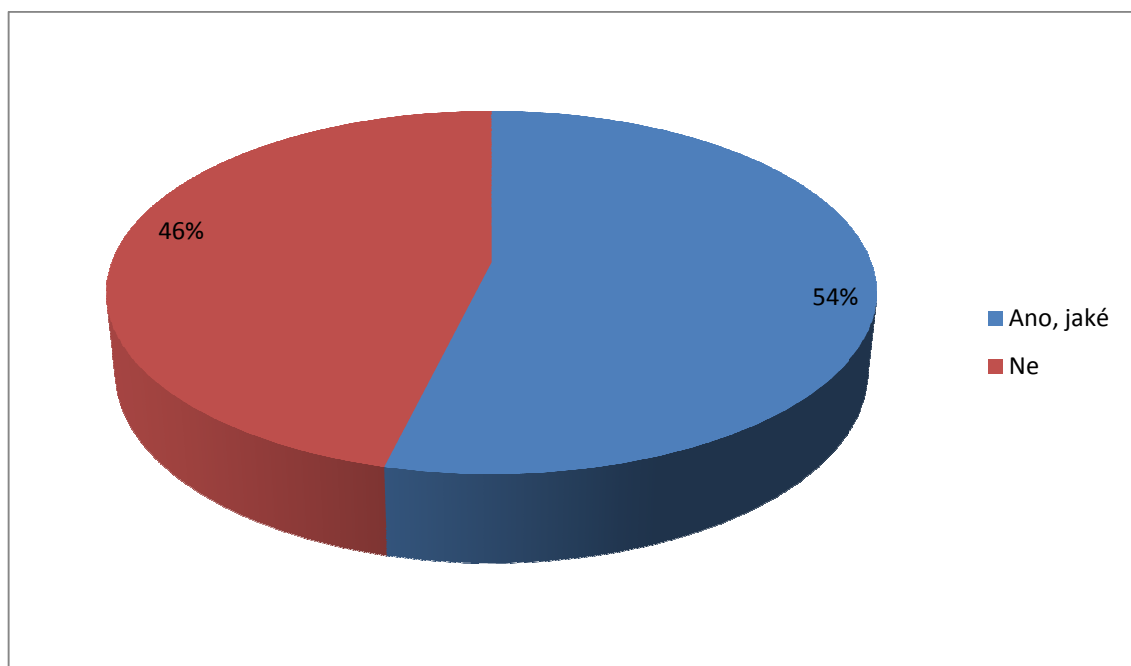

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z grafu č. 6 je zřejmé, že z celkových 117 respondentů – policistů na linii extremismu, kteří odevzdali a vyplnili dotazník, se k otázce: „Navrhovali byste případně další, nebo jiné změny v postihování extremistických trestných činů spojené se symbolikou?“ vyjádřilo 63 respondentů (53,8 %) ve smyslu, že ano. U souhlasného stanoviska se vyjádřili k jím navrhovanému opatření. Ve většině případů se jednalo o přiklonění se k modelu v SRN, nebo existenci závazné metodiky, či přehledu rozsudků, judikatury apod., tedy uceleného seznamu již projednané symboliky. 54 respondentů (46,2 %) z celkového počtu, že ne. U této odpovědi se dá předpokládat, že respondenti jsou spokojeni se současným systémem, nebo by vyžadovali jiný blíže neurčený typ způsobu zpracování takové trestné činnosti. Vzhledem k rozsahu práce nebyla tato otázka blíže specifikována.

Graf č. 6

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)